

STRATEGIA ROZWOJU GMINY UDANIN

Opracował zespół

dr Katarzyna Kobielska

dr Andrzej Ferens

mgr Marta Głaz

mgr Justyna Bagińska

Udanin 2008

Spis Treści

1.	Diagnoza układu lokalnego.....	3
1.1	Obszar i środowisko geograficzne	3
1.2	Ludność gminy.....	7
1.3	Rynek pracy i bezrobocie.....	9
2.	Struktura gospodarki lokalnej.....	9
2.1.	Rolnictwo i leśnictwo.....	12
2.2.	Handel i gastronomia.....	14
3.	Walory turystyczne i turystyka	14
3.1.	Naturalne walory turystyczne.....	14
3.2.	Stan obiektów dziedzictwa kulturowego.....	15
4.	Lokalna infrastruktura techniczna.....	22
4.1.	Gospodarka wodno - ściekowa.....	22
4.2	Oczyszczanie gminy, gospodarka odpadami.....	22
4.3.	Sieć wodociągowa	23
4.4.	Sieć kanalizacyjna	24
4.5.	Własność nieruchomości.....	25
4.6	Zaopatrzenie w gaz.....	28
4.7	Drogi gminne	28
5.	Sfera społeczna gminy.....	29
5.1.	Oświata i wychowanie.....	29
5.2.	Ochrona zdrowia.....	30
5.3.	Kultura.....	31
5.4	Sport i rekreacja.....	31
5.5	Pomoc społeczna.....	32
5.6	Bezpieczeństwo publiczne.....	34
5.7	Związki i stowarzyszenia.....	35
6.	Analiza SWOT	38
7.	Konstrukcja strategii rozwoju	41
7.1.	Misja Gminy Udanin.....	41
7.2	Cele strategiczne, operacyjne i zadania	42
7.2.1	Cel strategiczny Infrastruktura techniczna i społeczna odpowiadająca potrzebom mieszkańców	42
7.2.2	Cel strategiczny Aktywizacja wspólnoty lokalnej na bazie dziedzictwa kulturowego	54
8.	Zasady monitoringu i nadzoru nad realizacją strategii	69
9.	Zakończenie	72

1. DIAGNOZA UKŁADU LOKALNEGO

1.1 OBSZAR I ŚRODOWISKO GEOGRAFICZNE

Gmina Udanin jest gminą wiejską, położoną w województwie dolnośląskim w powiecie Środa Śląska. Sąsiaduje z gminami Środa Śląska i Kostomłoty, Strzegom i Żarów, Mściwojów i Wądroże Wielkie. Posiada dogodne powiązania komunikacyjne z sąsiednimi gminami i miastami: Świdnicą, Jaworem i Strzegomiem poprzez sieć dróg wojewódzkich i powiatowych. Sieć osadniczą tworzą 23 wsie w 19 sołectwach. Są to:

- Damianowo
- Drogomiłowice
- Dźwigórz
- Gościsław
- Jarosław
- Jarostów
- Karnica
- Konary
- Lasek
- Lusina
- Łagiewniki
- Piekary
- Pielaszkowice
- Pichorowice
- Różana
- Sokolniki
- Udanin
- Ujazd Dolny
- Ujazd Górny

Gmina Udanin

Źródło: Strategia rozwoju Gminy Udanin na lata 2006-2013.

Głównymi ośrodkami gminy są Udanin oraz Ujazd Górny i Konary. Pod względem geograficznym teren gminy leży w obrębie dwóch jednostek morfologicznych. Środkowa i wschodnia część gminy leży w granicach Wzgórz Strzegomskich, będących fragmentem Przedgórz Sudeckiego. W części środkowej i wschodniej teren jest w większości równinny, przechodząc w części zachodniej w połać. Największe wzniesienia występują w obrębie Wzgórz Strzegomskich (Jagodźcina – 287 m npm. i Kościelisko – 285 m npm.). Powierzchnia gminy opada w kierunku północnym. Najniższy punkt występuje w części północnej w Dolinie Cichej Wody – 145 m npm.¹

Tabela 1: Użytkowanie gruntów w gminie Udanin.

Powierzchnia gminy łącznie	11071	100%
Tereny użytkowane rolniczo łącznie w tym:	9555	86,3
-grunty orne	8896	80,35
-użytki zielone	659	5,95

¹ Strategia Rozwoju Gminy Udanin na lata 2006-2013, s. 14

Tereny pod budownictwo mieszkaniowe indywidualne	4	0,04
Tereny pod inwestycje	70	0,63
Tereny lasów	468	4,23
Tereny wód otwartych	3	0,03
Pozostałe (nieużytki i inne)	971	8,77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety dla Urzędu Gminy Udanin

Powierzchnia gminy wynosi 11 071 ha. Użytki rolne na terenie gminy Udanin zajmują 86,3% powierzchni, w tym grunty orne aż 80,35%. Jest to wynikiem występowania na terenie gminy urodzajnych gleb od I do IV klasy bonitacyjnej. Największy udział procentowy mają grunty III klasy. Stanowią je gleby bielcowe wytworzone z utworów lessowatych, gleby brunatne oraz czarne ziemie. W dolinach cieków występują użytki zielone wykształcone na madach.

Lasy zajmują nieco ponad 4% ogólnej powierzchni Gminy. Tereny wód otwartych 0,3%, a pozostałe tereny 8,77%. Tereny pod budownictwo mieszkaniowe indywidualne zajmują 0,04% powierzchni.

Według ankiety uzyskanej z Urzędu Gminy Udanin, w najbliższych latach Gmina zamierza zmienić użytkowanie terenów w następujący sposób:

- zmniejszyć powierzchnię terenów użytkowanych rolniczo o 102 ha
- zwiększyć powierzchnię gruntów ornych o 189 ha
- zmniejszyć powierzchnię użytków zielonych o 259 ha
- zwiększyć ilość terenów pod budownictwo mieszkaniowe indywidualne o 22 ha
- zwiększyć tereny pod inwestycje o 20 ha
- zwiększyć tereny lasów o 2 ha

Sieć hydrograficzna gminy Udanin należy do systemu wodnego Odry. Obszar Gminy prawie w całości leży w dorzeczu rzeki Cichej Wody, lewostronnego dopływu Odry. Wszystkie okoliczne ciek mają słabo drenujący charakter, stąd w okresach bezopadowych w zlewni obserwuje się głębokie niżówki, świadczące o słabych możliwościach retencyjnych.

Na terenie Gminy znajduje się kilka sztucznych zbiorników wodnych, powstałych w wyniku wypełnienia wodą nieczynnych wyrobisk (największe w rejonie Ujazdu Górnego, Piekary i Pichorowic) o łącznej powierzchni ok. 29,0 ha.

Obszar Gminy należy do najcieplejszych rejonów Polski ze średnią temperaturą w roku 8,0 do 8,7°C. Średni opad roczny waha się w granicach 500 – 600 mm. Klimat ma charakter przejściowy z przeważającym wpływem klimatu oceanicznego. Przeważają wiatry zachodnie

Surowce naturalne: Gmina nie jest bogata w złoża kopalin, jednak występują tu gliny ogniotrwałe, węgiel brunatny, gliny ceramiczne i kruszywa naturalne. „Aktualizacja inwentaryzacji surowców mineralnych gminy Udanin” opracowana przez Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu wymienia obszary:

Lusina - Udanin Pole Południowe

- gliny ogniotrwałe, o powierzchni 168,92 ha, współkopaliny w złożu to: węgiel brunatny, surowce ilaste ceramiki budowlanej, gliny ceramiczne kamionkowe, kruszywa naturalne. Zasoby surowca wg dokumentacji geologicznej to 29 016 tys. ton.

Lusina-Udanin Pole Północne

- węgiel brunatny; współkopaliny to: gliny ogniotrwałe, gliny ceramiczne kamionkowe, kruszywa naturalne. Zasoby surowca wg dokumentacji geologicznej: Pole Południowe - 7 402 tys. ton, Pole Północne - 3 085 tys. ton.

Różana

- gliny ogniotrwałe; współkopaliny to: węgiel brunatny, kaolin, kruszywa naturalne. Zasoby surowca wg dokumentacji geologicznej – 7 327 tys. ton.

Istnieją również obszary perspektywiczne występowania złóż surowców mineralnych. Według „Aktualizacji inwentaryzacji surowców mineralnych gminy Udanin” opracowanej przez Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu:

- Iły ogniotrwałe występują na obszarze między Udaniem, Pichorowicami i Ujazdem Górnym. Są to złoża o niższej jakości. Zasoby perspektywiczne wynoszą około 15 ml ton.
- Iły kamionkowe występują na obszarze Różana-Udanin-Pichorowice. Zasoby perspektywiczne wynoszą około 33 mln ton.
- Kruszywo naturalne występuje na obszarach: w okolicy Ujazdu Dolnego i Górnego, okolice Pielaszkowic, rejon na północ od Udanina, rejon na północny-zachód od Różanej oraz okolice Damianowa. Łupki szarogłazowe tyllity występują w północno-zachodniej części Gminy koło wsi Księżyce.

Złoża kruszyw są eksploatowane w niewielkim stopniu przez lokalne firmy kamieniarskie i dostarczające materiałów budowlanych. Złoża węgla brunatnego i innych surowców nie są eksploatowane.

1.2 LUDNOŚĆ GMINY.

W okresie 2002-2007 liczba ludności gminy zmniejszyła się o 81 osób. Jest to wynikiem zmniejszającego się przyrostu naturalnego i zwiększającego się ujemnego salda migracji. Ruch naturalny ludności wykazuje tendencje spadkowe: o ile w 2005 roku przyrost naturalny w gminie był dodatni (4 osoby), to w latach następnych liczba zgonów przeważała nad liczbą urodzin (-30 w 2006 oraz -22 osoby w 2007 roku). W latach 2005 – 2007 w gminie zaobserwowano ujemne, zwiększające się saldo migracji stałej: w roku 2005 gminę opuściło 23 osoby, a już dwa lata później liczba ta zwiększyła się dwukrotnie (47 osób). Procesy te są odzwierciedleniem ogólnych tendencji demograficznych w całym kraju, wynikających z głębokich przemian mentalnych i społecznych oraz adaptacji do nowego stylu życia: przyrost naturalny zbliża się do zera, a ludność wykazuje się coraz większą mobilnością przestrzenną.

Tabela 2: Rozwój ludności Gminy latach 2002 – 2007.

Lata	Liczba ludności
2002	5 663
2003	5 702

2004	5 665
2005	5 657
2006	5 608
2007	5 582

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosi nieco poniżej 51 osób na 1 km² i od roku 2002 zmieniła się nieznacznie (w 2002 roku wynosiła nieco powyżej 51 os/km²).

Zmiany struktury wiekowej mieszkańców gminy w okresie 2004-2007 były niewielkie, a co za tym idzie struktura demograficzna ludności według wieku ekonomicznego nie zmieniła się znacząco. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) nie zmienił się w okresie 2004-2007 i wynosił 60. Gminie nie grozi więc powstanie nierównowagi ekonomicznej społeczeństwa (w skali Polski występuje ogólne starzenie się społeczeństwa).

Tabela 3: Struktura ludności Gminy Udanin w latach 2004- 2007.

	Ogółem	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2004	5665	1259	3509	897
2005	5657	1220	3542	895
2006	5608	1226	3471	911
2007	5582	1203	3456	923

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Zmiany liczby mieszkańców w sołectwach w okresie 2005-2007 były zróżnicowane: w zdecydowanej większości sołectw zanotowano spadek liczby mieszkańców (największy spadek odnotowano w Udaninie -43 osoby); w dwu z 19 sołectw gminy Udanin (Dźwigórz i Sokolniki) liczba mieszkańców nie zmieniła się, a tylko w trzech (Lasek, Łagiewniki, Różana) - wzrosła.

1.3 RYNEK PRACY I BEZROBOCIE

Zatrudnienie według sektorów ekonomicznych w 2006 roku w gminie wyglądało następująco: zatrudnionych było 319 osób, w tym 138 kobiet. W rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie oraz rybactwie zatrudnionych było 67 osób, w przemyśle i budownictwie 107 osób, w usługach rynkowych 32 osoby, a w nierynkowych - 113 osób.

Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Śląskiej, stopa bezrobocia w kwietniu 2008 wynosiła w powiecie Średzkim 10,5%. Dla porównania stopa bezrobocia w województwie Dolnośląskim wynosiła 11,6%, a dla Polski - 11,1%. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie wynosiła 255 osób, w tym 158 kobiet. Wskaźnik bezrobocia obniżył się znacznie w stosunku do roku 2004, kiedy to dla powiatu wynosił on 20,8%, dla województwa 21,1%, a dla kraju 18,0% i obecnie bezrobocie nie jest już tak dotkliwym problemem jak w 2004 roku.

Analizując strukturę bezrobotnych pod względem wykształcenia należy stwierdzić, że zdecydowana większość bezrobotnych to ludzie z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym oraz zasadniczym zawodowym. Relatywnie niski wśród bezrobotnych jest natomiast odsetek osób legitymujących się wykształceniem wyższym. Problemem są osoby długo pozostające bez pracy (powyżej 2 lat) i osoby wielokrotnie powracające do Urzędu Pracy do kolejnej rejestracji, co świadczy o trudności utrzymania nowej pracy przez osobę bezrobotną.

2. 2. STRUKTURA GOSPODARKI LOKALNEJ.

Liczbę jednostek zarejestrowanych w systemie REGON i ich strukturę w podziale PKD w latach 2005 – 2007 przedstawia tabela.

Tabela 4: Liczba firm zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2005-2007.

	2005	2006	2007
Ogółem	415	427	453
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	34	36	36

oraz rybactwo			
Przemysł	70	70	77
Budownictwo	56	56	57
handel i naprawy	126	128	139
transport, gospodarka magazynowa i łączność	40	38	40
obsługa nieruchomości i firm	31	39	42
Edukacja	2	2	2
ochrona zdrowia i pomoc społeczna	9	9	9

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Liczba firm systematycznie rośnie od 2005 roku, a w strukturze firm zarejestrowanych z systemie REGON w gminie zaznacza się dominująca rola handlu i napraw. Istotna jest także rola przemysłu oraz budownictwa. Maleje natomiast w stosunku do ogółu firm rola firm reprezentujących rolnictwo, transport, gospodarkę magazynową i łączność. Dobrym znakiem jest natomiast wzrost liczby podmiotów zajmujących się obsługą nieruchomości. Liczba podmiotów zajmujących się edukacją, ochroną zdrowia i pomocą społeczną nie zmieniła się w okresie 2005-2007. W zdecydowanej większości podmiotów zatrudniano od 1 do 9 pracowników. W roku 2007 w rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie oraz rybactwie tylko 4 podmioty zatrudniały od 10 do 49 osób; W branżach: handel i naprawy, transport, gospodarka magazynowa i łączność oraz edukacja było po 1 podmiocie zatrudniającym od 10 do 49 osób.

Według danych uzyskanych z ankiety dla Urzędu Gminy Udanin, liczba podmiotów gospodarczych w gminie sukcesywnie wzrasta od 2005 roku. W 2005 wynosiła 230, w 2006 – 260, a w 2007 już 285. Największa liczba podmiotów znajduje się w Udaninie (53), Ujeździe Górnym (30), Lusinie (24) oraz Ujeździe Dolnym (22). W Jarosławiu i Konarach znajduje się po 20 podmiotów. Od 10-16 podmiotów znajduje się w Damianowie, Gościśławiu, Łagiewnikach, Piekarach oraz Pichorowicach. W pozostałych miejscowościach znajduje się poniżej 10 podmiotów. Liczba podmiotów w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy zmieniła się

w okresie 2005-2007. W większości miejscowości liczba ta wzrosła, jedynie w Dźwigórzcu, Karnicy i Różanej liczba podmiotów nie zmieniła się.

Do największych przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie gminy i największych inwestorów należą:

1. "POLBOTO" Sp. z o.o Udanin
2. "POLDER" Sp. z o.o Damianowo
3. "JAROBO" Sp. z o.o Jarosław
4. "Agro-Rol" Sp. z o.o Udanin
5. "Gama " Sp. z o.o Ujazd Górny
6. Dolnośląskie Młyny S.A Ujazd Górny
7. Instytut Nawozów Sztucznych w Puławach
8. Stacja Nawozów Płynnych w Łagiewnikach
9. Provimi – Rolimpex S.A
10. Halina i Bogdan Mikła "Stacja Paliw" Sp. z o.o Udanin
11. Zakład Kamieniarski Waław Kasprzak Konary

Tabela 5.: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2004 i 2006 według osobowości prawnej.

	2004	2006
Ogółem	407	427
sektor publiczny	8	7
sektor prywatny	399	420
spółki handlowe	16	19
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	11	11
spółki cywilne	b.d	25
Spółdzielnie	b.d	4
fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne	b.d	14
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	327	347

Źródło: Bank Danych Regionalnych

W 2004 roku w Gminie zarejestrowanych było 407 podmiotów gospodarczych. W ciągu 2 lat liczba ta zwiększyła się o 20. Najwięcej przybyło podmiotów

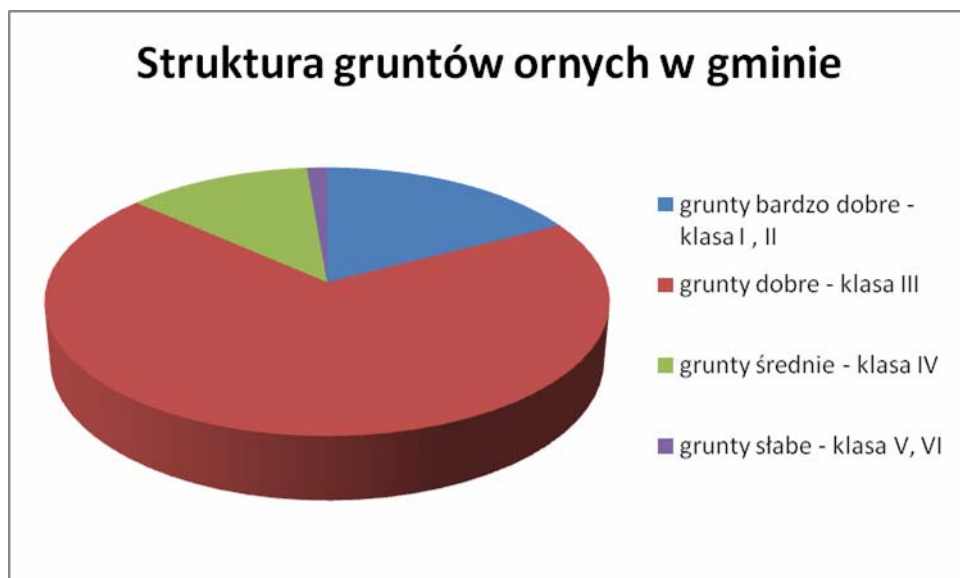
gospodarczych w sektorze prywatnym (21) i były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą; w sektorze publicznym liczba podmiotów zmniejszyła się o 1. Świadczy to o ożywieniu gospodarczym obszaru i zwiększającej się aktywności jego mieszkańców.

Liczba spółek handlowych nieznacznie wzrosła, a liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego nie zmieniła się - może to świadczyć o małym zainteresowaniu inwestorów zagranicznych. W połączeniu z informacjami uzyskanymi z ankiety dla gminy – gmina nie posiada systemu preferencji dla przedsiębiorców ani nie bierze udziału w targach gospodarczych – można wysunąć wniosek, iż gmina nie stara się aktywnie przyciągnąć inwestycji. Również otoczenie przedsiębiorców w gminie reprezentowane jest jedynie przez Bank Spółdzielczy w Środzie Śląskiej (Oddział w Udaninie), oferujący lokaty, kredyty oraz możliwość wpłaty i wypłaty pieniędzy z bankomatu. Nie działają tu żadne instytucje reprezentujące przedsiębiorców (stowarzyszenia, cechy, zrzeszenia), co może dodatkowo zniechęcać do lokowania tu inwestycji lub zakładania nowych przedsiębiorstw.

2.1. ROLNICTWO I LEŚNICTWO

Struktura powierzchni rolnych ze względu na klasę gruntów wygląda następująco:

Ryc. 1: Struktura gruntów ornych w Gminie Udanin w roku 2007.

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Większość gruntów stanowią grunty dobre – klasy III (69%) oraz bardzo dobre – klasy I i II (17%). Grunty średnie i słabe zajmują 14% powierzchni gruntów ornych.

Szata roślinna gminy Udanin jest mało urozmaicona. Lasy i grunty leśne w gminie Udanin w większości skoncentrowane są w zachodniej jej części, na terenach wzgórz Strzegomskich. Bardzo niska lesistość wynika z rolniczego charakteru Gminy, a głównie z występowania gleb o bardzo dobrej jakości.

Lasy państwowe na terenie Gminy administrowane są przez trzy nadleśnictwa: część zachodnia należy do Nadleśnictwa Jawor, część północna do Nadleśnictwa Miękinia, część południowa do Nadleśnictwa Świdnica. Granice nadleśnictw nie pokrywają się z podziałem administracyjnym Gminy.

W strukturze gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa indywidualne o powierzchni do 5 ha (51%). Następną grupą są gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha (30%). Gospodarstwa duże, o powierzchni 10 – 50 ha stanowią 18%, a najmniejszą grupą są gospodarstwa o powierzchni powyżej 50 ha – 2%. W gminie dominuje produkcja roślinna.

2.2. HANDEL I GASTRONOMIA

Na terenie gminy znajduje się 29 placówek handlowych. Przeważają tu placówki spożywczo - przemysłowe. Znajduje się tu targowisko gminne, na którym handel odbywa się od poniedziałku do piątku. Nie ma natomiast targowiska zarządzanego przez inny podmiot niż gmina; ponadto, handlowcy nie są zrzeszeni w stowarzyszenia. Na terenie gminy nie ma obiektów handlowych do 2000 m² (supermarketów) ani powyżej 2000 m²

W Gminie istnieje 21 zakładów rzemieślniczych – wszystkie z nich to zakłady kamieniarskie. W Damianowie i Lusinie jest ich po 4; w Dźwigórze -3; w Udaninie, Piekarach i Konarach po 2; w Lasku, Ujeździe Dolnym, Różanej i Sokolnikach po 1.

3. 3. WALORY TURYSTYCZNE I TURYSTYKA

Gmina właściwie nie jest zagospodarowana turystycznie: nie ma tu żadnych hoteli, pensjonatów, kempingów, schronisk młodzieżowych ani gospodarstw agroturystycznych. Nie istnieją ani nie są planowane żadne szlaki turystyczne. Planuje się natomiast wyznaczenie szlaków rowerowych oraz pozycji wydawniczej na temat gminy. Nie posiada ona własnej mapki ze szlakami turystycznymi pieszymi ani rowerowymi. Posiada strategię rozwoju i promocji, lecz nie uczestniczy w targach turystycznych

3.1. NATURALNE WALORY TURYSTYCZNE.

Na terenie gminy występuje 468 ha lasów i gruntów leśnych, 659 ha łąk i pastwisk, 1 ha zieleńców, 19 ha wiejskich terenów zieleni osiedlowej oraz 3 ha terenów zieleni ulicznej. Lasy państwowe stanowią większość lasów na terenie gminy (418 ha), lasów prywatnych jest 45 ha, a komunalnych – 3. Nie wyodrębniono tu terenów pod ochroną prawną, takich jak rezerваты, parki krajobrazowe, parki zabytkowe, ogrody ozdobne czy pomniki przyrody. Znajduje się tu kilka stawów rekreacyjno-hodowlanych w Piekarach, Ujeździe Górnym, Pichorowicach i Lusinie.

Zgodnie z uchwalonym Programem Ochrony Środowiska gmina Udanin planuje w najbliższych latach następujące działania rozwojowe w dziedzinie turystyki i rekreacji:

- zagospodarowanie istniejących w pobliżu Ujazdu Górnego stawów na cele rekreacyjno – wypoczynkowe,
- rozbudowa sieci dróg rowerowych na istniejących obszarach o walorach rekreacyjnych i turystycznych,
- podjęcie działań w kierunku powstawania i rozwoju gospodarstw agroturystycznych na terenie Gminy,
- stworzenie bazy noclegowej dla turystów odwiedzających gminę Udanin.

3.2. STAN OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.

Teren gminy należy do najstarszego osadnictwa na Śląsku, o czym świadczą liczne stanowiska archeologiczne. Większość wsi posiada metrykę średniowieczną, w większych wsiach występują zabytkowe kościoły i cmentarze. Żyzne ziemie sprzyjały powstawaniu licznych majątków ziemskich. Począwszy od XVI w. powstawały rezydencje szlacheckie, które rozwijały się nieprzerwanie do II-ej Wojny Światowej. Przy rezydencjach zakładano ogrody, które z czasem przerodziły się w rozległe założenia parkowo – ogrodowe.

W większości miejscowości znajdują się domy mieszkalne, stodoły i budynki gospodarcze z XIX i początku XX wieku. Ponadto w obrębie poszczególnych miejscowości na terenie gminy znajduje się kilkanaście obiektów wyszczególnionych w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz wpisanych do rejestru zabytków lub posiadających walory kulturowe. Są to:

Damianowo:

- kościół filialny św. Michała Archanioła z 2 połowy XVII wieku, wraz z cmentarzem przykościelnym z XIII wieku
- poewangelicki cmentarz parafialny, znajdujący się wśród pól, na pn. od wsi, z ok. 1888 r.

- zespół dworski z XIX wieku, w skład którego wchodzi owczarnia, stodoły, park podworski oraz zadrzewienie dębowe wokół terenu dawnych łąk dworskich

Drogomiłowie:

- kościół filialny św. Józefa Oblubieńca z XV wieku, mur z bramą z XVIII wieku
- zespół pałacowo-folwarczny z 2 poł. XIX: w skład którego wchodzi pałac, stajnia, stodoły, obora, chlewnia, kuźnia, oraz park krajobrazowy

Dźwigórz:

- zespół dworski z 2 poł. XIX, w skład którego wchodzi dwór, oficyna mieszkalna, obora, stodoły oraz fosa z groblą i staw ozdobny
- drukarnia z XIX i początku XX wieku

Gościław:

- zespół kościelny: kościół św. Szymona, Tadeusza i Judy Apostołów z lat 1756-59, kaplica w murze kościelnym z XVIII, mur kościoła z bramą z XVIII, kaplica cmentarna przedpogrzebowa z końca XIX, kaplica cmentarna z lat 20-tych XX, cmentarz przykościelny z 1759 r. oraz kapliczka figurą św. Jana Nepomucena w murze przykościelnym
- cmentarz komunalny, znajdujący się wśród pól, z 1935 r.
- budowle bramne z XIX i początku XX wieku

Jarosław:

- kościół filialny MB Częstochowskiej z 1500 (1710), cmentarz przykościelny z XVI oraz krzyże pokutne przy kościele
- zespół pałacowo-folwarczny z 2 poł. XIX: pałac, budynek rządcy, domy mieszkalne, stodoły, stajnia, kuźnia, wozownia oraz park pałacowy

Jarostów:

- zespół pałacowo-folwarczny z lat 1880-90: pałac, budynki gospodarcze, obora, stajnia oraz park pałacowy

Karnice:

- zespół pałacowo-folwarczny z 3 ćwierci XIX: pałac, dom mieszkalny, obora ze stajnią i stolarnią, stodoły, kuźnia, spichlerz z młynem, stajnia koni wierzchowych oraz park podworski

Konary:

- kościół parafialny Podwyższenia Krzyża Świętego z XIV-XVII oraz cmentarz przykościelny z XIV
- cmentarz parafialny wśród pól, na pn. od wsi z 1886 oraz cmentarz ewangelicko-augsburski za wsią z ok. 1845
- park podworski z XVIII/XIX

Lasek:

- zespół folwarczny z 2 poł. XIX, p. XX: stajnia, obora, stodoły, domy mieszkalne

Lusina:

- zespół kościelny: kościół filialny Narodzenia NMP z 1500 r, mur wokół kościoła z XVIII, cmentarz przykościelny z XIV
- domy mieszkalne, stodoły i budynki gospodarcze z XIX i początku XX wieku

Pichorowice:

- kościół parafialny św. Mikołaja z XV/XVI, rzeźba św. Jana Nepomucena przy murze, cmentarz przykościelny z XIV

Piekary:

- kościół parafialny św. Jana Chrzciciela z 1719, rzeźba św. Jana Nepomucena na zewnątrz kościoła, cmentarz przykościelny z XIV, kapliczka przy kościele
- park podworski z końca XIX

Pielaszkowice:

- zespół cmentarny: cmentarz poewangelicki na pn. skraju wsi, z XVI, kaplica cmentarna, mur cmentarny i brama z 1884

- zespół pałacowo-folwarczny z połowy XVIII i 2 połowy XIX wieku: pałac (ruina), budynki mieszkalno-gospodarcze, obora, spichlerz, oficyna mieszkalna z bramą, altana, stawy hodowlane, park pałacowy oraz aleja grabowa na grobli

Różana:

- cmentarz parafialny za wsią z 1887 oraz kaplica mszalna
- zespół folwarczny z końca XIX

Udanin:

- układ ruralistyczny z nawarstwieniami archeologicznymi z XIII
- kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego z 2 poł. XIX
- kościół cmentarny św. Urszuli z 2 poł. XIII, epitafium, cmentarz przykościelny z XIII
- cmentarz parafialny za wsią z 1887
- cmentarz przykościelny przy kościele św. Urszuli z XII w.
- zespół pałacowy: pałac z lat 1823-24, oficyna mieszkalna, stodoła, park krajobrazowy, aleja lipowa i szpaler lipowy śródpolny

Ujazd Dolny:

- zespół pałacowo-folwarczny z 2 poł. XIX: pałac, stajnia, obora, stodoły

Ujazd Górny:

- kościół par. św. Marcina z XIII w., mur przy kościele z 1887, plebania z 1775, cmentarz parafialny z połowy XIII
- stacja PKP z połowy XX wieku
- most z kaplicą z końca XIX wieku

Niestety, większość obiektów zabytkowych na terenie gminy jest w złym stanie technicznym i nie jest właściwie zagospodarowana. Duża część zespołów podworskich stanowi własność prywatną. Zaadoptowana jest na budynki mieszkalne, warsztaty, garaże i magazyny i nie jest użytkowana zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem.

Ryc. 2: Ruiny pałacu w Pielaszkowicach z 2 połowy XVII wieku i początku XIX wieku.

Źródło: WWW.udanin.pl

Ryc. 3: Kościół św. Urszuli w Udaninie z ok. 1250 roku.

Źródło: WWW.udanin.pl

Ryc. 4: Rzeźba św. Jana Nepomucena na zewnątrz kościoła w Piekarach.

Źródło: WWW.udanin.pl

Ryc. 5: Kościół parafialny św. Jana Chrzciciela w Piekarach z 1719

Źródło: WWW.udanin.pl

Jednym z przykładów działań zmierzających do odnowienia zabytków dziedzictwa kulturowego na terenie gminy jest renowacja fresków w kościele Narodzenia NMP z 1500 w Lusinie. Poświęcenie fresków w kościele w Lusinie odbyło się 20 maja 2008.

Freski te są dziełem wybitnego śląskiego malarza barokowego Franza Heigla. Malarz tworzył w pierwszej połowie XVIII w. W swoim dorobku ma między innymi malowidła w kościołach w Strzegomiu, Świdnicy, Starych Bogaczowicach i Sobótce.

Freski, znajdujące się na sklepieniu świątyni, zostały wykonane w technice klejowej. Ze względu na upływ czasu wymagały konsolidacji warstwy malarskiej, podklejenia pęcherzy w podłożu, usunięcia przemalowań i śladów po ataku drobnoustrojów. Dzięki zainteresowaniu pełnomocnika ds. kultury w Konsulacie Generalnym Niemiec p. Rainera Sachsa oraz pomocy wielu życzliwych osób udało się uzyskać wsparcie finansowe od rządu federalnego Niemiec. W uroczystości odsłonięcia fresków uczestniczyli: dr Helmut Schöps konsul generalny Republiki Federalnej Niemiec we Wrocławiu, Wolfgang Käßler radca ministerialny, prof. Rudolf Lenz z Uniwersytetu w Marburgu, oraz starosta powiatu średzkiego.

4. 4. LOKALNA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.

4.1. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA.

Wody podziemne są podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności i przemysłu w wodę. Dla zaopatrzenia ludności gminy Udanin w wodę pitno-gospodarczą wykorzystywane są czwartorzędowe i trzeciorzędowe wody podziemne. Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości odbywa się na bazie wodociągów grupowych, których ujęcia znajdują się na obszarze gminy..

Na terenie Gminy eksploatowane są 2 ujęcia (wodociąg Lusina i wodociąg Ujazd Górny). Woda z wodociągu Lusina dostarczana jest do 14 miejscowości za pomocą układu pompowego z wieżą ciśnień (2 zbiorniki o łącznej pojemności 300m³), następnie rozprowadzona jest grawitacyjnie. Woda z ujęć jest dobrej jakości i nie wymaga uzdatniania. Natomiast woda z wodociągu Ujazd Górny zasila 5 miejscowości z pomocą układu hydroforowego pomp tłoczących. Woda pobierana z ujęć nie jest najlepszej jakości, wobec czego wodociąg posiada stację uzdatniania wody. Woda przechodzi tam przez system 9 filtrów, po 3 w układzie tj. odkwaszanie, odżelazianie z napowietrzaniem oraz odmanganianie.

Istniejący system jest sprawny i zapewnia w wystarczającym stopniu realizację potrzeb w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę do picia. Gmina zwodociągowana jest w 99,5% i poza jednym przysiółkiem (Dąbki) wymagającym podłączenia do sieci wodociągowej nie przewiduje się inwestycji w tym zakresie. Z uwagi natomiast na spodziewany wzrost produkcji rolniczej przewiduje się konieczność utworzenia rezerwowego ujęcia wody dla wodociągu Lusina.

4.2 OCZYSZCZANIE GMINY, GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina posiada własne składowisko odpadów, znajdujące się w Jarosławiu. Oczyszczaniem gminy zajmuje się Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne i Handlowe „COM-D” Jawor sp. z o.o.. Pojemność wysypiska wynosi 51 143 m³ Obsługuje ono tylko gminę Udanin i zostało oddane do użytku w 1997 roku.

Składowisko zostało wykorzystane w 80 %. Jego eksploatacja przewidywana jest do 2010 r. W skład wysypiska wchodzi: kwatery, ogrodzenie, drenaż i zbiornik odcieków – 0,96 ha (kwatery 0,48 ha). Wysypisko nie spełnia najnowszych norm dla tego typu przedsięwzięcia.

W gminie prowadzona jest zbiórka odpadów komunalnych - objętych nią jest 1165 gospodarstw domowych (około 70%²). Odpady nie są poddawane segregacji na miejscu składowania. Niektóre tworzywa udaje się sprzedać do powtórnego wykorzystania (PET i szkło).

Gmina posiada zorganizowane wylewiska odpadów płynnych przy oczyszczalni ścieków Piekary.

4.3. SIEĆ WODOCIĄGOWA

Gmina posiada sieć wodociągową, a podmiotem zarządzającym siecią jest sama gmina. Długość sieci wynosi 117,3 km; istnieje tu 7 eksploatowanych podziemnych ujęć wody, z tego 4 w Lusinie i 3 w Ujeździe Górnym. W gminie nie ma ujęć powierzchniowych. Sumaryczna wydajność eksploatacyjna ujęć wody wynosi 1600 m³/dobę. Stacja uzdatniania wody istnieje w Ujeździe Górnym. Istniejąca sieć liczy sobie 10-15 lat, więc jest w dobrym stanie technicznym. Głównymi odbiorcami wodociągów są gospodarstwa domowe - 1491 (95,8%), znacznie mniejszą grupę stanowią odbiorcy komunalni i przedsiębiorcy lub rzemieślnicy (odpowiednio 28 odbiorców - 1,8% i 37 odbiorców - 2,4%).

Do 5 gospodarstw domowych (16 osób) nie dostarczana jest jeszcze woda. Jakość wody pitnej jest oceniana jako dobra. Ubytki wody na sieci wynoszą 81500 m³/rok. Zużycie wody na cele przemysłowe jest niewielkie i wynosi 18500 m³/rok, a na cele bytowe – gospodarcze - 159400 m³/rok.

² Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Udanin, Wrocław, 2004, str. 8

4.4. SIEĆ KANALIZACYJNA

W przeciwieństwie do bardzo wysokiego stopnia zwodociągowania Gminy, wyposażenie poszczególnych jednostek osadniczych w systemy kanalizacyjne jest wysoce niewystarczające. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi jedynie 24,5 km, i jest to sieć sanitarna. Gmina nie posiada kanalizacji deszczowej. Jedynie wsie Udanin i Piekary mają kanalizację, do której podłączona jest większość mieszkańców. W kilku innych wsiach istnieją lokalne kanalizacje w ramach zakładów przemysłowych i obiektów użyteczności publicznej, obejmują one swoim zasięgiem jednak tylko niewielką część mieszkańców. Część ścieków odprowadzana jest bezpośrednio do zarurowanych rowów przydrożnych lub rowów melioracyjnych.

Obecnie w kanalizację sanitarną wyposażone są następujące wsie: Piekary – 90% skanalizowania, Udanin – 80% skanalizowania, część Ujazdu Górnego, osiedle PGR w Karnicach i część wsi Jarosław. Tylko we wsiach Udanin i Piekary kanalizacja obejmuje swym zasięgiem całość wsi, w pozostałych miejscowościach ma ona charakter fragmentaryczny i grawitacyjny. Stopień skanalizowania Gminy w odniesieniu do liczby mieszkańców wynosi 21%.

Sieć jest w trakcie rozbudowy, a jej wiek obecnie to od 2 do 12 lat. Odbiorcy kanalizacji to przede wszystkim gospodarstwa domowe (402 gospodarstwa; 94,6%). Podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej, marginalną grupę stanowią odbiorcy komunalni (12 odbiorców; 2,8%) i przedsiębiorcy lub rzemieślnicy (11 odbiorców; 2,6%).

443 gospodarstw na terenie gminy posiada indywidualne oczyszczalnie ścieków (szamba przydomowe, przyzagrodowe).

Oczyszczalnia ścieków gminy znajduje się w Piekarach. Została ona zbudowana w 2001 roku, a jej projektowana moc przerobowa wynosi 730 m³ na dobę. Ilość oczyszczanych ścieków/dobę wynosi 140 m³ na dobę³. Gmina planuje budowę sieci rozdzielczej we wsi Lusina, oraz budowę kanalizacji we wsiach Lasek i Gościśław.

³ Program Ochrony Środowiska Gminy Udanin, Wrocław 2004, str. 17.

4.5. WŁASNOŚĆ NIERUCHOMOŚCI.

Gmina posiada własne mieszkaniowe zasoby komunalne – ich powierzchnia eksploatacyjna wynosi 4388 m², z czego powierzchnia lokali mieszkalnych wynosi 2758 m². Przeciętna wielkość mieszkania wynosi 60,00 m². Z 55 nieruchomości jakie posiada gmina, 24 to budynki użytkowe, 15 budynków mieszkalno-użytkowych i 16 budynków mieszkalnych. Najwięcej nieruchomości zlokalizowanych jest w Udaninie (13), następnie w Ujeździe Górnym (10). W pozostałych 16 miejscowościach znajduje się od 1 do 3 lokali. Stan 50% lokali określony został w ankiecie dla urzędu gminy jako średni, stan 25% lokali określany jest jako dobry, a 25% jako zły .

Tabela 6 Nieruchomości w poszczególnych miejscowościach:

miejsowość	nieruchomości
<i>Damianowo:</i>	- remiza OSP - lokal mieszkalny - świetlica wiejska
<i>Drogomiłowice:</i>	- lokale mieszk., sklep, świetlica
<i>Gościsław:</i>	- świetlica wiejska - remiza OSP - lokale mieszkalne
<i>Jarosław:</i>	- lokal mieszkalny - świetlica, remiza OSP
<i>Jarostów:</i>	- lokale mieszk., świetlica
<i>Karnice:</i>	- świetlica, sklep
<i>Konary</i>	- świetlica rekreacyjna - remiza OSP
<i>Lasek:</i>	- lokale mieszkalne, świetlica
<i>Lusina:</i>	- remiza OSP - 2 lokale mieszkalne - świetlica, sklep spożywczy
<i>Łagiewniki:</i>	- lokale mieszkalne, świetlica
<i>Pichorowice:</i>	- 4 lokale mieszkalne - świetlica z zapleczem - remiza OSP
<i>Piekary:</i>	- świetlica, sklep, lokal mieszk.
<i>Pielaszkowice:</i>	- świetlica, sklep - remiza OSP
<i>Różana:</i>	- świetlica, - lokal mieszkalne (4)
<i>Sokolniki:</i>	- świetlica

Udanin:	<ul style="list-style-type: none"> - apteka, - biblioteka, - budynek administracyjny UG - sklep, kawiarnia, lokale mieszkalne - sklep, lokal użytkowy - świetlica wiejska - remiza OSP - 11 lokali mieszkalnych - posterunek policji,. - GOPS, GCI, - ośrodek zdrowia - Szkoła Podstawowa - Gabinet Stomatologiczny - kościół św. Urszuli - lokali użytkowych (wynajmowanych od gminy) – 7 - lokali użytkowych (prywatnych) w budynkach gminy - 5
Ujazd Górny:	<ul style="list-style-type: none"> - 10 lokale mieszkalne - remiza OSP - szkoła podstawowa, lokal mieszkalny - ośrodek zdrowia - świetlica wiejska - dom jednorodzinny - biblioteka - filia - lokale użytkowe (prywatne) w budynkach gminy – 1 - gabinet stomatologiczny
Ujazd Dolny:	<ul style="list-style-type: none"> - remiza OSP - świetlica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy Udanin

Struktura własności terenów w gminie jest zróżnicowana: największy udział mają osoby fizyczne (61,5%), następnie osoby prawne (31,1%) i Lasy Państwowe (3,5%).

Niewielki udział – w granicach 1,5 – 0,5 % zajmują tereny Skarbu Państwa, powiatu i gminy, w tym wydzierżawione osobom fizycznym i prawnym.

W latach 2005-2007 gmina sprzedała 4,3328 ha osobom fizycznym, w tym osobom spoza gminy 0,4443 ha. Nie sprzedano żadnych terenów osobom prawnym. W ofercie inwestycyjnej gminy znajduje się prawie 120 ha. terenów aktywności gospodarczej mieszczących się przy autostradzie A-4 oraz tereny pod działalność sportowo-rekreacyjną niedaleko miejscowości Ujazd Górny oraz miejscowości Piekary.

4.6 ZAOPATRZENIE W GAZ.

Gmina nie jest zgazyfikowana, co utrudnia prowadzenie zarówno gospodarstw domowych, jak i działalności gospodarczej.

4.7 DROGI GMINNE

Przez teren Gminy przebiegają dwa ważne szlaki komunikacyjne – autostrada A-4 przebiegająca przez północną część Gminy w kierunku wschód – zachód oraz droga wojewódzka nr 345 w kierunku północ-południe. W związku z czym Gmina posiada dobre powiązanie komunikacyjne z sąsiednimi gminami i miastami – Świdnicą, Jaworem i Strzegomiem oraz Legnicą i Wrocławiem. Na terenie Gminy istnieje dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych – jednak w większości o niskich parametrach technicznych.

Przez teren Gminy przebiega jednotorowa linia kolejowa nr 315 znaczenia miejscowego. Ruch na tej linii odbywa się sporadycznie na krótkich odcinkach (np. w Ujeździe Górnym jako bocznicą zakładów zbożowych).

Gmina posiada 22,817 km dróg gminnych, których stan określany jest jako średni.

Tabela 7 Kierunki i długości dróg gminnych

w kierunkach z ... do...	Długość (km)	Rodzaj nawierzchni
Dębice – Ujazd Dolny	1,120	Gruntowa
Drogomiłowice – Udanin	4,159	Gruntowo-tłuczniowa
Piekary – Dźwigórz	1,405	Gruntowa
Jarosław – Buczki	1,986	Gruntowa
Pichorowice – Jarosław	2,892	Gruntowo -brukowcowa
Udanin-Ujazd Górny	5,524	Gruntowo - brukowcowo –tłuczniowa
Pielaszkowice – Jarosław	3,470	Gruntowo – brukowcowo -bitumiczna
Lusina – Jarosów	1,652	Gruntowa
Sokolniki-Mieczków	0,870	Gruntowa
Konary – Goczałków	4,041	Gruntowo-bitumiczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Gmina nie posiada miejsc parkingowych poza Udaninem, ścieżek rowerowych ani chodników, poza 2 km w samym Udaninie.

W 2008 roku ma być wykonany remont chodników przy Urzędzie Gminy, planowana jest również modernizacja chodników oraz parkingu w centrum Udanina. Ma to na celu poprawę estetyki centrum Udanina, zapewnienie bezpieczeństwa interesantom i poprawę wizerunku gminy.

5. 5. SFERA SPOŁECZNA GMINY.

5.1. OŚWIATA I WYCHOWANIE.

Gmina nie posiada placówek wychowania przedszkolnego a jedynie oddziały wychowania przedszkolnego przy szkole podstawowej w Udaninie. Znajduje się tu jedna Szkoła Podstawowa im. A Mickiewicza w Udaninie oraz jedno gimnazjum im. Jana Pawła II w Ujeździe Górnym.

Szkoła podstawowa w Udaninie jest nowoczesnym budynkiem w dobrym stanie technicznym – otwarcia dokonano 30 listopada 1995 roku. Posiada ona ponadto nową salę gimnastyczną. Do szkoły podstawowej w roku szkolnym 2006/2007 uczęszczało 377 uczniów (18 oddziałów); średnia liczba uczniów

przypadających na oddział wynosi 20,9 (mała liczba uczniów w klasach pozwala na lepszą pracę nauczycieli i uczniów). Szkoła w roku szkolnym 2006/2007 posiadała 2 pracownie komputerowe z 29 komputerami i dostępem do Internetu. W Szkole Podstawowej w Udaninie prowadzone są zajęcia pozalekcyjne w wymiarze 26 godzin tygodniowo w formie kół zainteresowań koła zainteresowań. Są to: amatorskie koło teatralne „Bajkowy Zespół”, ognisko misyjne „Promyki”, koło muzyczne, gazetka szkolna, drużyna harcerska „Albatrosy”, oraz koło taneczne „Gwiazdeczki.”

Budynek gimnazjum został poddany gruntownej modernizacji. Gimnazjum posiada boisko oraz salę gimnastyczną. W gimnazjum prowadzone są bezpłatne zajęcia dodatkowe: Szkolny Klub Europejski „Europa to my”, koło dziennikarskie (wydają gazetkę Identyfikator), koło teatralne, plastyczne, informatyczne. Ponadto, w szkole działa Zespół ds. Uzdolnień, który prowadzą nauczycielki po kursach dla liderów promujących uzdolnienia. Obecnie opracowywany jest program działań, który być może umożliwi szkole dostanie się do Dolnośląskiej Sieci Szkół Promujących Uzdolnienia. Uczniom mającym trudności w nauce oferowane są zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz wsparcie pedagoga szkolnego. Realizowany jest również autorski program profilaktyczny, opracowany przez miejscowych nauczycieli: "Wiem czego od życia chcę". Skorelowany jest on z planami pracy wychowawczej i dodatkowymi zajęciami z promocji zdrowia oraz zajęciach prowadzonych przez terapeutów i psychologów

Do gimnazjum w roku szkolnym 2006/2007 uczęszczało 240 uczniów; ma ono 10 oddziałów, a średnia liczba uczniów przypadających na oddział wynosi 24. W roku szkolnym 2006/2007 posiadało ono pracownię komputerową z 22 komputerami i dostępem do Internetu.

Obydwie szkoły posiadają swoje strony internetowe: http://sp_udanin.republika.pl/ oraz <http://gimujazd.w.interia.pl/>.

W szkołach zatrudnionych jest 50 nauczycieli: 2 nauczycieli posiada stopień nauczyciela kontraktowego, 33 – nauczyciela mianowanego, a 12 – nauczyciela dyplomowanego.

5.2. OCHRONA ZDROWIA.

Na terenie gminy nie ma państwowej przychodni ogólnej ani specjalistycznej ani nie znajduje się tu żaden publiczny obiekt opieki zdrowotnej. Znajdują się tu natomiast niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej - w Udaninie oraz Ujeździe Górnym (filia) znajduje się praktyka lekarza rodzinnego. Jest dwóch lekarzy rodzinnych, jeden pediatra, neurolog i internista chorób wewnętrznych, a także 2 prywatne gabinety stomatologiczne. Liczba i struktura placówek służby zdrowia nie odpowiada potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców gminy, gdyż brakuje lekarzy innych specjalizacji, którzy przyjmują jedynie poza terenem gminy w większych miejscowościach. Brakuje między innymi takich specjalistów jak: kardiolog, ortopeda, okulista czy urolog. W związku ze znaczną liczbą osób starszych na terenie gminy szczególnie uciążliwy jest brak gabinetów rehabilitacyjnych.

5.3. KULTURA.

Kulturą na terenie gminy zajmuje się głównie Gminna Biblioteka Publiczna w Udaninie. Więcej na temat jej działań z zakresu kultury. Gminna Biblioteka Publiczna w Udaninie posiada 21 852 woluminów; zdecydowana większość wypożyczeń to wypożyczenia na zewnątrz (97%).

Nie ma tu kin ani innych instytucji kulturalnych. Poza akcją Cała Polska Czyta Dzieciom, zorganizowaną przez Filię GBP w Konarach o zasięgu ogólnopolskim, imprezy kulturalne organizowane na terenie gminy (Dożynki Gminne i spektakle teatralne) mają charakter lokalny. Dożynki organizowane są w sierpniu na terenie boiska sportowego.

W gminie istnieje 18 świetlic wiejskich, przy czym świetlica w Ujeździe Górnym jest nieczynna.

Na terenie gminy zamieszkuje malarz, kompozytor i poeta, Zbigniew Ciesielski. Nie ma natomiast zespołów artystycznych.

5.4 SPORT I REKREACJA.

Sportem i rekreacją na terenie gminy zajmuje się Urząd Gminy. Istnieje tu 6 klubów sportowych: KS Polder Damianowo, KS Wilki RóBana, KS FC Jarosław, KS

Polboto Grom Udanin, KS Polgeo Lusina oraz KS Zjednoczeni Gościśław. Każdy z klubów zrzesza po około 20-25 osób i mają na celu prowadzenie działalności w zakresie sportu i rekreacji ruchowej.

Ponadto, na terenie gminy prowadzone są lokalne imprezy sportowe: turniej piłki nożnej seniorów o Puchar Wójta Gminy Udanin oraz turniej piłki nożnej seniorów o Puchar Przewodniczącego Rady Gminy Udanin, organizowany przez Urząd Gminy Udanin i Przewodniczącego Rady Gminy. Organizowana jest ponadto akcja „Polska biega” oraz gminne zawody pożarnicze. Wszystkie te imprezy gromadzą po około 60-90 uczestników.

Na terenie gminy znajdują się boiska do:

- piłki nożnej w Damianowie, Gościśławiu, Jarosławiu, Konarach, Lusinie, Pichorowicach, Różanej, Udaninie i Ujeździe Górnym
- koszykówki w Jarosławiu, Udaninie, Ujeździe Górnym i Lusinie
- siatkówki w Ujeździe Górnym

Gmina nie ma natomiast basenów.

Żadne ze związków, stowarzyszeń i zespołów sportowych nie korzystały z funduszy UE.

5.5 POMOC SPOŁECZNA.

Dla realizacji zadań pomocy społecznej zleconych Gminie utworzono jednostkę organizacyjną – ośrodek pomocy społecznej. Gmina zabezpiecza tzw. potrzeby podstawowe. Zakres usług specjalistycznych pomocy społecznej realizowany jest za pomocą powiatowych struktur pomocy społecznej w Środzie Śląskiej.

Pomoc społeczna udzielana jest w formie świadczeń niepieniężnych i w formie świadczeń pieniężnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb i sytuacji osób wymagających pomocy.

Głównymi przyczynami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w 2007 roku były:

- ubóstwo 287 osób
- bezrobocie – 163 osoby,
- niepełnosprawność – 49 osób,

- bezradność w sprawach opiekuńczych – 40 osób,
- długotrwała choroba – 18 osób,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 3 osoby
- klęska żywiołowa lub ekologiczna - osób 5

Ilość dzieci dożywianych w szkołach zmniejsza się: w roku 2005 dożywiano 177 dzieci, w roku 2006 – 170, a w roku 2007 – 144 dzieci. Wynika to z polepszającej się sytuacji mieszkańców (mniejsze bezrobocie, więcej przedsiębiorstw)

Ośrodek pomocy społecznej nie korzystał jeszcze funduszy UE, jednak w 2008 roku złożono wniosek o środki finansowe z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt nosi nazwę „Zainwestuj w siebie, daj sobie szansę” i jest to priorytet: VII „Promocja integracji społecznej”, działanie 7.1 „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji” poddziałanie 7.1.1 „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez środki pomocy społecznej”.

Celem projektu jest:

- Upowszechnienie aktywnej integracji i pracy socjalnej na terenie gminy (wzmocnienie kadrowe pracowników ośrodka).
- Wsparcie zdolności do podjęcia zatrudnienia poprzez usługi o charakterze edukacyjnym i społecznym.
- Rozpowszechnienie nowych form pomocy indywidualnej i środowiskowej na terenie gminy, umożliwiających aktywną integrację zawodową i partycypację społeczną osób objętych pomocą społeczną.
- Rozwój dialogu pomiędzy instytucją pomocy społecznej, a beneficjentami pomocy na zasadzie partnerstwa.
- Osiągnięcie celu szczegółowego poprzez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, kontraktami socjalnymi zawierającymi instrumenty aktywnej integracji.

W czerwcu 2008 oczekiwano na decyzję w sprawie uzyskania dofinansowania i warunków umowy o przekazaniu środków na realizację projektu.

Na terenie gminy nie istnieją żadne organizacje pozarządowe, stowarzyszenia ani inne organizacje pomagające w różny sposób osobom upośledzonym społecznie.

Ponadto w 2003 roku w ramach wyrównywania szans osób poszukujących pracy i aktywizowania mieszkańców utworzono Gminne Centrum Informacji, które

oferuje szereg usług dla rolników, absolwentów i osób bezrobotnych w zakresie poszukiwania pracy, pozyskiwania środków pomocowych jak i wybierania dalszej ścieżki nauki.

Na lata 2005-2013 przyjęto plan założeń, który obejmuje takie działania jak:

- utworzenie punktu wydawania odzieży używanej,
- utworzenie punktu wydawania posiłków oraz stołówki,
- utworzenie usług opiekuńczych na terenie gminy Udanin.

5.6 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.

Zadania bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy realizowane są przez komisariat policji oraz oddziały Ochotniczej Straży Pożarnej (8 jednostek). Jednostki OSP biorą udział w akcjach pożarniczych, ratowniczych, sytuacjach kryzysowych, a także rozwijają kulturę fizyczną i sport. Na terenie gminy nie ma jednostek Państwowej Straży Pożarnej. W ramach OSP służy 160 strażaków, a zaplecze techniczne straży wygląda następująco:

Tabela 8. Rodzaje sprzętu pożarowego

Rodzaje pojazdów gaśniczych i inny sprzęt	Ilość sztuk	Wiek sprzętu
Star 244	3	20 lat
Jelcz 004	1	30 lat
Żuk	3	25 lat
VW Vento	1	15 lat
Ford Transit	1	2 lata
Motopompa PO5	10	
Motopompa Tohatsu	2	
Agregat wysokociśnieniowy	3	
Agregat prądotwórczy	3	
Nożyco rozpieraki	1	
Torba medyczna PSP R1	2	
Deska ortopedyczna	1	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OSP

Dwie jednostki OSP na terenie gminy posiadają własne strony internetowe: www.udanin.pl/ospudanin oraz <http://osplusina.pl>.

Jednostki OSP składają wnioski o dofinansowanie do zakupu sprzętu pożarniczego i umundurowania do Zarządu Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP we Wrocławiu, WFOŚiGW we Wrocławiu, PZU we Wrocławiu i MSWiA w Warszawie.

W 2006 roku ze środków UG Udanin, WFOŚiGW oraz firm ubezpieczeniowych zakupiono dla OPS Lusina samochód pożarniczy GLBA Ford Transit, w 2007 OSP Lusina otrzymała również dotację w wysokości 6000 zł na utworzenie Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

W 2008 roku, OSP Ujazd Dolny pozyskało środki na realizację zadań mających na celu poprawę estetyki łąki - „Serca Wsi”, czyli miejsca najczęstszych spotkań młodzieży oraz społeczności lokalnej. Środki te (w wysokości 3000 zł) pozyskano w wyniku konkursu grantowego pt. „Pożyteczne Wakacje 08”, którego hasłem przewodnim było motto: „Nasza wieś najpiękniejsza”. Konkurs ten został zorganizowany przez Fundację Wspomagania Wsi. Jednocześnie OSP Udanin i Lusina dzięki Zarządowi Wojewódzkiemu ZOSP. MSWiA, firm ubezpieczeniowych i sponsorów zakupiło sprzęt pożarniczy.

5.7 ZWIĄZKI I STOWARZYSZENIA

Gmina coraz aktywniej działa na polu społecznym i gospodarczym: zawiązywane są nowe stowarzyszenia i podejmowane są próby pozyskiwania funduszy pozagminnych: oferowanych przez państwo i instytucje unijne.

Na terenie gminy istnieją 11 stowarzyszeń: Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Udanin, 8 jednostek OSP, Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Sportu „Gminny Związek Sportowy w Udaninie” oraz Uczniowski Klub Sportowy „Fenix” w Udaninie.

Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Udanin liczy sobie około 25 członków. Zostało powołane w kwietniu 2007 roku. Celem stowarzyszenia jest podejmowanie wszelkich działań zmierzających do wszechstronnego rozwoju gospodarczego i społecznego gminy Udanin, wyrażających się poprzez:

1. Aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego
2. Budowanie świadomości obywatelskiej
3. Promowanie gminy i jej mieszkańców

4. Popularyzację oświaty w zakresie produkcji i konsumpcji zdrowej żywności
5. Współtworzenie i współdziałanie w przedsięwzięciach o charakterze społeczno-gospodarczym, kulturowo-oświatowym i sportowym
6. Rozwijanie wśród społeczeństwa aktywnych postaw i działania w zakresie realizacji zadań gospodarczych, kulturowych oraz szeroko pojętej świadomości proekologicznej i ochrony środowiska naturalnego
7. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych
8. Podejmowanie działań służących rozwojowi przedsiębiorczości
9. Ochrona zabytków kulturalnych, pomników przyrody
10. Pozyskiwanie środków na działalność z dostępnych funduszy pomocowych.

Aktualnie stowarzyszenie oczekując na uzyskanie wszystkich dokumentów rejestrowych podjęło działania organizacyjne mające na celu powołanie Lokalnej Grupy Działania na bazie ościennych gmin tj. Kostomłoty, Strzegom i Dobromierz w celu uczestnictwa w programie Leader.

Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Sportu „Gminy Związek Sportowy w Udaninie” prowadzi działalność w zakresie sportu i rekreacji. Liczy około 22 osób. W maju 2008 r. została zwarta umowa pomiędzy Gminą Udanin a Stowarzyszeniem na realizację zadania publicznego z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu w 2008 r. pod nazwą „upowszechnianie sportu amatorskiego”. Gmina przekazała Gminnemu Związkowi Sportowemu w Udaninie na realizację tego zadania dotację w kwocie 42 450 zł.

Pierwszym sukcesem Stowarzyszenia w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych było złożenie oferty na ogłoszony przez Zarząd Powiatu Środa Śląska w marcu 2008 r. pierwszy otwarty konkurs na realizację zadań publicznych Powiatu Średzkiego pod nazwą zadania „Organizacja zawodów sportowych o charakterze ponadgminnym - Turniej w piłce nożnej o Puchar Wójta Gminy Udanin”. Oferta została pozytywnie oceniona i w efekcie powyższe zadanie zostało rekomendowane do dofinansowania. Powiat Średzki przekazał Stowarzyszeniu na realizację zadania dotację w kwocie 1 500 zł.

W gminie istnieją również Uczniowski Klub Sportowy „Fenix”, który ma na celu rozwijanie działalności sportowej, rekreacyjnej wśród dzieci i młodzieży; liczy on około 20 osób.

W 2008 roku podjęto decyzję o utworzeniu nowego, międzygminnego stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania "Szlakiem Granitu", w skład którego wchodzić będą gminy Udanin, Dobromierz, Jaworzyna Śląska, Kostomłoty, Strzegom, Świdnica oraz Żarów. W maju odbyło się zebranie założycielskie stowarzyszenia. Projekt będzie realizowany na obszarze ponad 850,71 km² zamieszkanego przez 84730 mieszkańców. Stawką przedsięwzięcia jest opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju dla obszaru 7 gmin celem zarejestrowania LGD, która na realizację przedsięwzięć w ramach projektu Leader w latach 2007-2013 może pozyskać kwotę 14.319.370 zł na wspomaganie działań inicjowanych oddolnie przez mieszkańców tych gmin.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania o nazwie „Szlakiem Granitu” jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób prawnych i fizycznych o celach nie zarobkowych, mającym na celu działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów gmin Dobromierz, Kostomłoty, Jaworzyna Śląska, Strzegom, Świdnica, Udanin i Żarów; aktywizowanie ludności, realizację lokalnej strategii rozwoju (LSR) opracowanej przez Lokalną Grupę Działania

Podstawowym celem działania Stowarzyszenia jest rozwój obszarów poprzez wspieranie działań na rzecz realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) 2007-2013, w tym zastosowanie nowych technologii oraz ochrony, promocji i właściwego wykorzystania środowiska naturalnego, krajobrazu, zasobów historyczno - kulturowych dla potrzeb zrównoważonego rozwoju.

Gmina posiada ponadto gminę partnerską. Jest to niemiecka gmina Oderwitz. Ponadto, należy do Związku Gmin Wiejskich w Poznaniu, do którego przystąpiła w 1994 roku. Głównym celem związku jest wspieranie idei samorządu terytorialnego, obrona wspólnych interesów gmin wiejskich oraz dążenie do społeczno-gospodarczego rozwoju gmin wiejskich, a także reprezentacja interesów gmin wiejskich oraz ich mieszkańców.

Ponadto, w 2008 roku powstało również w świetlicy parafialnej w Konarach nowe "Centrum Kształcenia na odległość na Wsiach". Utworzenie centrum było możliwe dzięki udziałowi gminy w projekcie unijnym "Centra Kształcenia na

Odległość na Wsiach". Projekt realizowany jest w ramach konkursu Ministerstwa Edukacji Narodowej przez gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, instytucje i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych oraz instytucje i organizacje działające na wsiach. Dofinansowywany jest z funduszy Unii Europejskiej (ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich). Ma za zadanie zmniejszenie dysproporcji między wsią a miastem, propagowanie idei kształcenia przez całe życie - od edukacji ponad gimnazjalnej do kształcenia ustawicznego osób dorosłych oraz zwiększenie możliwości edukacyjnej mieszkańców i osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenach wiejskich.

Gmina Udanin biorąc udział w przedsięwzięciu pozyskała wysokiej klasy sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem: 10 komputerów z dostępem do Internetu (9 stanowisk stacjonarnych i 1 notebook z możliwością wypożyczenia osobom niepełnosprawnym), specjalistyczny sprzęt do obsługi komputera dla osób niepełnosprawnych, sprzęt biurowy: drukarkę, telefax, meble biurowe, bezpłatny dostęp do wysokiej jakości szkoleń e - learningowych, bezpłatny dostęp do Internetu. Ponadto na koszt realizatora projektu, zatrudniono osobę do opieki nad powstałą placówką.

6. 6. ANALIZA SWOT

Jak dowodzi doświadczenie bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest, coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią, analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na powodzenie strategii.

Jest to metoda analizy sytuacji społeczności lokalnej. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

S - Strengths	- silne strony, atuty,	ZASOBY
W - Weaknesses	- słabe strony, wady, słabości,	
O - Opportunities	- szanse, okazje, możliwości,	OTOCZENIE
T - Threats	- zagrożenia, trudności.	

Jakkolwiek nie zawsze można wyraźnie oddzielić poszczególne składniki tej analizy,

w celu uzyskania większej przejrzystości i unikania powtórzeń traktuje się w niej najczęściej silne i słabe strony podmiotu jako czynniki wewnętrzne (zasoby), natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne (otoczenie).

Wnikliwe opracowanie analizy SWOT stanowi przełomowy etap procesu planowania strategicznego. Jeśli więc zostanie ona właściwie przeprowadzona może stanowić podwaliny celów strategicznych oraz projektów przedsięwzięć.

Poprzez jasne określenie silnych stron i szans można stworzyć i wykorzystać nowe koncepcje i plany.

Należy sobie jasno zdać sprawę ze słabości i zagrożeń. Niektóre ze słabości mogą być kontrolowane i z łatwością skorygowane, inne mogą być poza zasięgiem kontroli społeczności. Te zagrożenia należy określić i rozważyć w ramach planu działania.

Taką właśnie analizę przygotowali liderzy lokalni gminu Udanin. W spotkaniu warsztatowym uczestniczyli radni, władze lokalne, liderzy oraz zaproszenie goście. Wspólnie zastanawiali się, jakie są mocne i jakie słabe strony gminy oraz jakie są szanse i zagrożenia. Wynik tych prac obrazuje poniższa tabela:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Wysokie zwodociągowanie terenu gminy	Zły stan dróg
Bliskość autostrady A4	Brak chodników
Znaczna ilość terenów pod inwestycje przemysłowe	Niedorozwój infrastruktury w zakresie kanalizacji
Rezerwa terenów pod budownictwo jednorodzinne	Brak specjalistycznej opieki medycznej
Wysoka bonitacja gleb	Brak przedszkola
Znaczna ilość przedsiębiorstw branży spożywczej	Niski stopień telefonizacji i podłączeń do Internetu

Znaczna ilość zabytkowych kościołów i obiektów wpisanych do rejestrów zabytków	Brak sieci gazowej
Aktualne plany zagospodarowania przestrzennego	Słabo rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna
Niska stopa bezrobocia	Zamknięta linia kolejowa
Posiadanie oczyszczalni ścieków	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych
Dobrze wyposażona i ukształtowana sieć szkół w gminie	Niski stopień świadomości ekologicznej mieszkańców
Stabilny budżet gminy	Brak Domu Kultury
Znaczna ilość stowarzyszeń i organizacji pozarządowych	Rozdrobniona struktura agrarna
Wolne tereny rekreacyjne	Brak schroniska dla zwierząt

Szanse	Zagrożenia
Dostęp do środków finansowych w ramach polityki strukturalnej Unii Europejskiej i uproszczenie zasad otrzymywania środków	Brak stabilności w polityce wspierania obszarów wiejskich i gospodarki rolnej
Sprzyjająca polityka regionalna dla rozwoju obszarów wiejskich	Bardzo niskie nakłady na modernizację dróg gminnych
Powstanie i działanie Lokalnej Grupy Działania	Wyjazdy młodych, aktywnych ludzi za granicę w celach zarobkowych
Wzrost zainteresowania agroturystyką oraz rolnictwa ekologicznego	Polityka fiskalna państwa i niestabilność prawa

Lokalizacja farm „wiatrakowych”	Bliskość wysypiska (sąsiedniej gminy) do ujęć wody
Rozwój gmin sąsiednich dzięki autostradzie A4	Skomplikowanie reguł otrzymywania środków UE
Nieznaczną odległość od Bielan Wrocławskich i Wrocławia.	Wyjazd specjalistów zamieszkujących teren gminy do Wrocławia
Wzrost gospodarczy, zmniejszenie podatków	Migracja młodzieży za granicę
Wprowadzenie skutecznej polityki prorodzinnej	Zmniejszanie się przyrostu naturalnego i starzenie się społeczeństwa
Dostosowanie systemu edukacji do rynku pracy	Ograniczenie dochodów własnych gminy
Zwiększenie nakładów na służbę zdrowia	
Migracja ludności z miasta Wrocławia na teren gminy	
Bliskość Stref Ekonomicznych	

7. KONSTRUKCJA STRATEGII ROZWOJU

7.1. MISJA GMINY UDANIN

Obecnie większość jednostek samorządowych, w Stanach Zjednoczonych i Europie Zachodniej ma sformułowaną *misję*. Dobrze sformułowana misja ma odpowiedzieć na następujące pytanie: *Po co istnieją struktury samorządowe i komu (czemu) powinny służyć?* Ma również ona wskazać wartości, jakimi się kierujemy, do czego dążymy i dlaczego jesteśmy lepsi od innych.

Misja będąca nadrzędnym celem dla rozwoju społeczności lokalnej, ma określić kierunki dążeń mieszkańców oraz zadania dla przedstawicieli władzy lokalnej.

W wyniku spotkań warsztatowych, w których uczestniczyli radni, władze, zaproszeni goście wypracowano misję gminy Udanin, którą prezentujemy poniżej:

**MISJĄ UDANINA JEST BUDOWANIE AKTYWNEJ I
ZINTEGROWANEJ WSPÓLNOTY MIESZKAŃCÓW W
OPARCIU O JEJ WEWNĘTRZNY POTENCJAŁ,
DZIEDZICTWO KULTUROWE ORAZ ZRÓWNOWAŻONY
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY**

7.2 CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA

7.2.1 CEL STRATEGICZNY

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA ODPOWIADAJĄCA POTRZEBOM
MIESZKAŃCÓW

7.2.1.1 Cel operacyjny Modernizacja układu komunikacyjnego gminy

Zadania Poprawa stanu technicznego dróg

OPIS ZADANIA

Celem zadania jest wdrożenie programu modernizacji gminnych szlaków komunikacyjnych. Za program taki można uznać kolejność przypisaną tego typu działaniom według hierarchii określonej w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym. Istniejąca w Gminie Udanin sieć dróg umożliwia dotarcie do wszystkich miejscowości na jej terenie. Jak jednak wykazała diagnoza, stan dróg na terenie gminy, zarówno

tych administrowanych przez władze lokalne, jak i samorząd powiatu nakazuje podjęcie pilnych działań powstrzymujących proces ich dekapitalizacji i poprawę standardu. Realizacja zadania powinna uwzględniać, w przypadku dróg gminnych, partnerstwo między podmiotem publicznym jakim jest gmina a podmiotami prywatnymi (mieszkańcami lub firmami operującymi na jej terenie).

W odniesieniu do dróg powiatowych i wojewódzkich należałoby stworzyć warunki dla zaangażowania podmiotów administrujących nimi w działania modernizacyjne, oddziaływujące przynajmniej na wypracowanie priorytetów w tym zakresie.

UCZESTNICY

- Władze gminne,
- Podmioty administrujące drogami o statusie powiatowym i wojewódzkim.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Wzrost poziomu bezpieczeństwa.

Budowa i modernizacja chodników

OPIS ZADANIA

Istotnym brakiem w stanie infrastruktury technicznej jest deficyt chodników na terenie gminy bądź też ich niezadowalający stan. Sytuacja ta szczególnie dotkliwa jest w takich miejscowościach jak: Konary, Jarosław, Łagiewniki, Sokolniki. Władze lokalne działając w porozumieniu z reprezentantami poszczególnych miejscowości powinny opracować gminny program, wdrażany w oparciu o system wsparcia finansowego dla społeczności wiejskich, które podejmą się działań zmierzających do budowy i / lub modernizacji chodników.

UCZESTNICY

- Władze gminne,
- Mieszkańcy gminy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Wzrost poziomu bezpieczeństwa.
- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.

Budowa i modernizacja parkingów

OPIS ZADANIA

Jednym ze znaczących mankamentów infrastruktury technicznej Gminy Udanin jest brak wystarczającej ilości miejsc parkingowych. Problem ten dotyczy przede wszystkim miejsc użyteczności publicznej, w tym szczególnie obszarów w pobliżu kościołów oraz cmentarzy. Trzeba też mieć na uwadze, iż element ten decyduje w pewnym stopniu o komunikacyjnej dostępności terenu oraz o atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej gminy. Brak miejsc postojowych prowadzi ponadto do dewastacji terenów zielonych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Władze gminy, wespół z zarządcami dróg powinny podjąć wysiłki zmierzające do opracowania koncepcji a następnie wykonania sieci parkingów. Warto również przewidzieć system wsparcia finansowego dla społeczności wiejskich, które podejmą się działań zmierzających do budowy i / lub modernizacji parkingów w swoich miejscowościach.

Brak parkingów jest szczególnie dotkliwy w takich miejscowościach jak: Udanin, Ujazd Górny, Piekary.

UCZESTNICZY

- Władze gminne,
- Władze kościelne,
- Mieszkańcy gminy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Wzrost poziomu bezpieczeństwa.
- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.

7.2.1.2. Cel Operacyjny Gospodarka środowiskowa odpowiadająca zapotrzebowaniu mieszkańców

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej.

OPIS ZADANIA

Istotną barierę w rozwoju gminy stanowi brak prawidłowo funkcjonującej sieci kanalizacyjnej. Dążenie do wykreowania oczekiwanego przez społeczność standardu

usług komunalnych wymaga dość znaczącego zaangażowania się gminy w realizację tego zadania. Obecnie jedynie 21% mieszkańców gminy posiada dostęp do sieci kanalizacyjnej. Najpilniejsze potrzeby w tym zakresie zostały określone w Wieloletnim programie Inwestycyjnym, dotyczą one w szczególności miejscowości: Jarosław, Dźwigórz – Dębica, Łagiewniki, Drogomiłowie, Lusina, Rościśław, Różana, Drogomiłowie, Udanin, Pichorowice, Pielaszkowice, Kamica.

W trakcie realizacji zadania należałoby zadbać o włączenie społeczności wiejskich w realizację zadania na przykład poprzez zainspirowanie i wspieranie finansowe i rzeczowe zbiorowych działań zmierzających do budowy kanalizacji np.: pod postacią konkursu na inicjatywę lokalną. Służyłoby to zarówno poprawie warunków życia oraz tworzenia przesłanek dla integracji.

UCZESTNICZY

- Władze gminne,
- Mieszkańcy gminy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Wzrost poziomu bezpieczeństwa ekologicznego.
- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.

Budowa oczyszczalni ścieków

OPIS ZADANIA

Aby gospodarka ściekowa Gminy Udanin odpowiadała potrzebom mieszkańców uzasadniona wydaje się budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Ujazd Dolny. Istniejąca już oczyszczalnia znajduje się w Piekarach i obsługuje południowo – zachodnią część gminy. Planowana, nowa oczyszczalnia obsługiwałaby miejscowości znajdujące się w północno – wschodniej części gminy. Ponadto, dla zracjonalizowania planowanego przedsięwzięcia przewiduje się, że oczyszczalnia ta będzie obsługiwała również mieszkańców sąsiedniej gminy – Wądroże Wielkie. Obecnie prowadzi się rozmowy partnerskie na ten temat.

UCZESTNICZY

- Władze Gminy Udanin,

- Władze Gminy Wądroże Wielkie.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Wzrost poziomu bezpieczeństwa ekologicznego.
- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.

Selektywna zbiórka odpadów

OPIS ZADANIA

Systemem zbiórki odpadów komunalnych objętych jest około 70% gospodarstw domowych. Gmina Udanin od kilku już lat prowadzi selektywną zbiórkę odpadów, która polega na zamieszczeniu w niektórych miejscowościach punktów z pojemnikami na plastik i szkło. Istniejący system nie jest efektywny. Z jednej strony świadczy o tym liczba dzikich wysypisk zinwentaryzowanych w liczbie 20. Z drugiej zaś fakt szybkiego zapełniania się istniejącego wysypiska. Stąd też pojawia się konieczność objęcia systemem selektywnej zbiórki odpadów szerszego grona mieszkańców gminy popartego akcją edukacyjną na temat potrzeby i efektywności tego typu działań. Ponadto należy zintensyfikować działania związane z zagospodarowaniem posegregowanych odpadów – nadających się do dalszego wykorzystania czy obróbki.

UCZESTNICY

- Władze gminne,
- Mieszkańcy gminy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Wzrost poziomu bezpieczeństwa ekologicznego.
- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.

Rekultywacja składowiska odpadów oraz likwidacja dzikich wysypisk

OPIS ZADANIA

Gmina Udanin posiada jedno składowisko śmieci, któremu w przyszłym roku kończy się pozwolenie na eksploatację. Rodzi to konieczność przeprowadzenia procesu jego zamknięcia i rekultywacji. Wszelkie podjęte

działania powinny być zgodne ze standardami środowiskowymi. Już obecnie można podjąć prace nad przygotowaniem dokumentacji zamknięcia i wkomponowania w przestrzeń tego składowiska.

Inną kwestią problematyczną, związaną z gospodarką odpadami na terenie Gminy Udanin jest istnienie około 20 dzikich wysypisk. Z jednej strony naprzeciw temu problemowi wyjdzie zadanie opisane powyżej – poprzez objęcie systemem zbiórki odpadów większej niż dotychczas liczby mieszkańców oraz szeroko zakrojoną akcją edukacyjną. Z drugiej jednak strony należy podjąć działania prowadzące do likwidacji istniejących dzikich wysypisk i, o ile zajdzie taka potrzeba, rekultywacji tych miejsc.

UCZESTNICZY

- Władze gminne,
- Mieszkańcy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Wzrost poziomu bezpieczeństwa ekologicznego.
- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.

7.2.1.3 Cel Operacyjny Rozbudowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego

Internet na obszarach wiejskich.

OPIS ZADANIA

Celem zadania jest stworzenie takiej infrastruktury technicznej, która przyczyni się do jak najszerszego dostępu do Internetu na terenie Gminy Udanin. Aby osiągnąć tak zarysowany cel należy opracować koncepcję rozwoju sieci teleinformatycznej (szerokopasmowej i bezpiecznej) w takim wariantcie, który będzie optymalny zarówno z jakościowego, jak i ekonomicznego punktu widzenia.

UCZESTNICZY

- Władze gminne,

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.
- Aktywny rozwój mieszkańców w tym szczególnie młodzieży.

Internetowe Punkty Informacyjne

OPIS ZADANIA

Celem zadania jest stworzenie sieci publicznych punktów dostępu do Internetu – powszechnie dostępnych placówek wyposażonych w stanowiska komputerowe ze stałym łączem internetowym. Zapewniają one mieszkańcom nieodpłatny dostęp do Internetu. Punkty takie należy utworzyć w najbardziej dogodnych dla mieszkańców miejscach. Najlepsze, do zagospodarowania w ten sposób (między innymi) wydają się świetlice wiejskie znajdujące się w poszczególnych wioskach gminy.

Z powstaniem publicznych punktów dostępu do Internetu nieodzownie wiąże się rozwój e-usług publicznych w wymiarze lokalnym (zintegrowanych z systemami regionalnymi), co powinno wpłynąć na tryb i jakość pracy jednostek organizacyjnych gminy.

Poszerzenie dostępu do Internetu oraz świadczenie za jego pośrednictwem różnego rodzaju usług uchroni społeczność Gminy Udanin przed „wykluczeniem informatycznym” i pozwoli na jego aktywny rozwój.

UCZESTNICY

- Władze gminne,

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.
- Aktywny rozwój mieszkańców w tym szczególnie młodzieży.

7.2.1.4 Cel Operacyjny Rozbudowa infrastruktury życia społecznego

Remonty i modernizacje budynków użyteczności publicznej

OPIS ZADANIA

Istnienie odpowiedniej bazy infrastrukturalnej jest jedną z podstaw dobrego funkcjonowania wspólnoty lokalnej w sferze społecznej. Istotną rolę odgrywają w tym

względnie instytucje użyteczności publicznej oraz zaplecze jakościowe jakim one dysponują.

Dla sprawnego świadczenia usług o charakterze użyteczności publicznej w Gminie Udanin konieczne jest przeprowadzenie prac remontowych i modernizacyjnych w budynkach, w których umiejscowione są niektóre instytucje. W szczególności wskazane prace powinny dotyczyć obiektów w miejscowościach: Ujazd Górny (modernizacja budynku szkoły oraz szkoły trzyklasowej – z możliwością przekształcenia w przedszkole), Udanin (prace remontowe w szkole podstawowej oraz budynku biblioteki), Lusina (rozbudowa i modernizacja remizy OSP).

W obszarze tego zadania szczególnie ważne są prace modernizacyjno – remontowe obiektów szkolnych. Ich realizacja doprowadzi bowiem do utworzenia nowoczesnych kompleksów edukacyjnych na terenach wiejskich.

UCZESTNICY

- Władze gminne,
- Mieszkańcy gminy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.
- Aktywny rozwój mieszkańców.

Utworzenie przedszkola

OPIS ZADANIA

Na Tereni Gminy Udanin obecnie nie funkcjonuje przedszkole dla dzieci. Tymczasem jak wskazali mieszkańcy podczas warsztatów strategicznych istnieje duże zainteresowanie tego typu usługami. Potrzeby w tym zakresie będą zapewne wzrastać ze względu na znaczący wzrost liczby urodzeń w roku minionym i obecnym (jak wskazują szacunki demograficzne sytuacja taka będzie dotyczyła również najbliższych lat).

Proponuje się więc utworzenie placówki przedszkolnej w Gminie Udanin. Jako zaplecze lokalowe można wykorzystać części szkoły podstawowej – po uprzedniej adaptacji pomieszczeń.

UCZESTNICY

- Władze gminne,

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.
- Aktywny rozwój mieszkańców w tym szczególnie młodzieży.

Sieć nowoczesnych świetlic wiejskich.

OPIS ZADANIA

Świetlice wiejskie mogą stanowić swego rodzaju centra życia społecznego i kulturalnego w wymiarze lokalnym. Aby efektywnie wypełniały tę rolę istotne jest istnienie bazy lokalowej na odpowiednim poziomie oraz stosownego wyposażenia. Większość istniejących na terenie Gminy Udanin świetlic nie spełnia tych wymogów. Konieczne jest więc przeprowadzenie prac remontowych i/lub modernizacyjnych w obiektach położonych w większości wiosek znajdujących się na terenie gminy. Dodatkowo świetlice należy wyposażyć w taki sprzęt i urządzenia, które umożliwią mieszkańcom (zarówno dzieciom i młodzieży, jak i dorosłym) aktywne organizowanie czasu zgodne z ich potrzebami i oczekiwaniami. Szczególne potrzeby w tym zakresie dotyczą miejscowości: Udanin, Gościśław, Lusina, Ujazd Górny, Lasek, Piekary, Drogomiłowie, Pielaszkowice, Sokolniki (budowa świetlicy), Karnica.

W świetlicach takich powinni pracować animatorzy życia lokalnego wspierający mieszkańców w samoorganizacji życia społeczno – kulturalnego (o stworzeniu sieci animatorów jest mowa w zadaniu dotyczącym powołania Gminnego Ośrodka Kultury). Ponadto w tych samych świetlicach można uruchomić publiczne punkty postępu do Internetu.

Istotnym jest, aby w prowadzone prace zaangażowani zostali mieszkańcy poszczególnych wiosek.

UCZESTNICY

- Władze gminne,
- Mieszkańcy poszczególnych wiosek.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.
- Aktywny rozwój mieszkańców w tym szczególnie młodzieży.

Utworzenie kompleksów sportowo – rekreacyjnych na terenach wiejskich.

OPIS ZADANIA

Celem zadania jest budowa i/lub modernizacja bazy sportowo – rekreacyjnej na terenie poszczególnych wiosek leżących w obszarze Gminy Udanin. Istnienie wysokiej jakości kompleksów sportowo – rekreacyjnych jest szczególnie istotne ze względu na rozwój dzieci i młodzieży. Przyczynić się również może do aktywnego spędzania wolnego czasu przez osoby dorosłe. Brak (bądź niedostateczna jakość) tego typu jest szczególnie widoczny w miejscowościach: Ujazd Dolny, Ujazd Górny, Jarosław, Łagiewniki, Udanin.

Aby skutecznie zrealizować niniejsze zadanie konieczne wydaje się opracowanie planu rozwoju kompleksów sportowo – rekreacyjnych, w którym by przewidziano zakres prac w poszczególnych miejscowościach gminy (ilościowy i jakościowy) oraz kolejność według której obiekty będą powstawały.

Dla trwałości przedsięwzięcia istotne jest zaangażowanie miejscowej społeczności.

UCZESTNICZY

- Władze gminne,
- Mieszkańcy poszczególnych miejscowości.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.
- Aktywny rozwój mieszkańców w tym szczególnie młodzieży.

Rewitalizacja obszarów zielonych

OPIS ZADANIA

Celem zadania jest podniesienie walorów krajobrazowych i estetycznych gminy. Zadanie powinno swym zakresem obejmować renowację istniejących obszarów zielonych, rozmieszczenie nowych nasadzeń, zieleńców, klombów, instalację obiektów małej architektury (ławki, latarnie, kosze na śmieci it.). Wszystkie te zabiegi podniosą walory krajobrazowe gminy. Istotne wydaje się również stworzenie miejsc/placów zabaw dla dzieci – szczególnie wskazane jest ich

umiejscowienie w pobliżu świetlic wiejskich, co przyczyni się do kształtowania ich funkcji centrum, życia społecznego (świetlic).

Dla trwałości przedsięwzięcia istotne jest zaangażowanie miejscowej społeczności.

UCZESTNICZY

- Władze gminne,
- Mieszkańcy poszczególnych wiosek.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.
- Aktywny rozwój mieszkańców w tym szczególnie młodzieży.

7.2.1.5 Cel Operacyjny Aktywna gospodarka przestrzenna gminy

Przygotowanie atrakcyjnej oferty terenów inwestycyjnych gminy

OPIS ZADANIA

Gmina Udanin, jak dotąd, nie wykorzystwała renty swojego położenia. W ostatnich latach na terenie gminy nie ulokowało swojej siedziby czy zakładu produkcyjnego (bądź magazynów) żadne większe przedsiębiorstwo. Tymczasem położenie gminy przy autostradzie oraz w niedalekiej odległości od Wrocławia czy Legnicy stanowi bardzo istotny walor gminy, który należy wykorzystać.

Tereny z przeznaczeniem pod inwestycje zostały już przygotowane w okolicy autostrady. Obecnie należy się skupić na przeprowadzeniu akcji promocyjnej tych obszarów wspartej systemem preferencji (możliwych do wygenerowania przez gminę). Do podstawowych działań koniecznych do podjęcia w ramach niniejszego zadania należy więc:

- Wypracowanie systemu wsparcia inwestora (ulgi, wsparcie w postaci współfinansowania infrastruktury technicznej otaczającej przedsiębiorstwa);
- Stworzenie atrakcyjnej oferty (multimedialnej) i dotarcie z nią do jak szerszego grona potencjalnych klientów.

UCZESTNICY

- Władze gminne,
- Organizacje zrzeszające przedsiębiorców.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.
- Wzrost aktywności gospodarczej,

Przygotowanie atrakcyjnej oferty terenów osiedleńczych w gminie

OPIS ZADANIA

Położenie Gminy Udanin bezpośrednio przy autostradzie oraz w odległości pół godziny jazdy samochodem od Wrocławia sprawia, że gmina ta może być dogodnym miejscem do osiedlenia się. Dodatkowym elementem przyciągającym mogą być ceny działek budowlanych – konkurencyjne w porównaniu z cenami w gminach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie Wrocławia. Przyciągnięcie nowych mieszkańców będzie efektywniejsze jeśli stworzona zostanie ciekawa oferta terenów przeznaczonych pod zabudowę jednorodziną. Przede wszystkim więc tereny takie należy przewidzieć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Należy się spodziewać, że szczególnie atrakcyjne będą tereny w miejscowościach znajdujących się niedaleko zjazdów z **autostrady oraz** tych położonych w północnej części gminy

UCZESTNICY

- Władze gminne,

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie poziomu życia na terenie gminy.

- Aktywny rozwój mieszkańców w tym szczególnie młodzieży.

7.2.2 CEL STRATEGICZNY

AKTYWIZACJA WSPÓLNOTY LOKALNEJ NA BAZIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

7.2.2.1 Cel Operacyjny Zachowanie dziedzictwa kulturowego

Odnowa zabytkowych obiektów sakralnych

OPIS ZADANIA

Obiekty sakralne (kościół oraz liczne cmentarze) znajdujące się na terenie Gminy Udanin stanowią bodaj największy jej zasób. Nie każda gmina może poszczycić się istnieniem na jej obszarze obiektów sięgających swym rodowodem nawet XIII wieku (jak kościoły św. Urszuli czy św. Marcina). Istniejące obiekty sakralne w większości są jednak w złym stanie technicznym. Roboty budowlane i/lub konserwatorskie w tych obiektach są konieczne ze względu na zachowanie ich żywotności.

Podobnie rzecz się ma jeśli chodzi o cmentarze, szczególnie te znajdujące się na terenach niezagospodarowanych – wśród pól. Ulegają one stałej degradacji, a stanowią przecież niezaprzeczalne dziedzictwo i historię tego obszaru.

Aby doprowadzić do realizacji tak zarysowanego zadania proponuje się:

- przeprowadzenie prac budowlanych i/lub konserwatorskich w obiektach wymagających tego typu robót według porządku przewidzianego w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym (z uwzględnieniem jego aktualizacji oraz innych drobniejszych prac remontowych w obiektach nieujętych w WPI).
- uporządkowanie cmentarzy znajdujących się na terenie gminy oraz utworzenie na nich ekspozycji z płyt nagrobnych.

UCZESTNICY

- Władze gminy
- władze kościelne

SPODZIEWANE EFEKTY

- przedłużenie żywotności ww. obiektów
- stworzenie atrakcji kulturowych
- wzrost poziomu tożsamości mieszkańców

Dostępność obiektów historycznych

OPIS ZADANIA

Znajdujące się na terenie gminy obiekty historyczne – zespoły podworskie czy pałacowo – folwarczne, parki podworskie i inne stanowią istotne dziedzictwo Gminy Udanin. Niemal wszystkie są jednak w bardzo złym stanie technicznym. W wielu przypadkach nastąpiła nawet śmierć techniczna i tutaj nie jest uzasadnione podejmowanie prac zmierzających do ich odbudowy. Istota zadania sprowadza się do podjęcia takich działań zmierzających do renowacji, prac konserwatorskich bądź zabezpieczających, aby wybrane miejsca można było zwiedzać i zapoznawać się z ich wartością dla regionu.

Istotne jest także udostępnienie tych dóbr, które znajdują się w rękach prywatnych stąd też rodzi się konieczność podjęcia współpracy z właścicielami celem umożliwienia zwiedzania.

Aby doprowadzić do realizacji tak zarysowanego zadania proponuje się:

- przeprowadzenie prac budowlanych i/lub konserwatorskich w obiektach wymagających tego typu robót oraz dostosowanie ich do zwiedzania (pod względem bezpieczeństwa i atrakcyjności).
- uzyskanie zgody, od obecnych właścicieli, na możliwość zwiedzania (np. tylko pod opieką „przewodnika”)

UCZESTNICZY

- Władze gminy
- Dawni i obecni właściciele
- Organizacje pozarządowe

SPODZIEWANE EFEKTY

- zachowanie w optymalnym stanie technicznym / przedłużenie żywotności ww. obiektów
- stworzenie atrakcji kulturowych

- wzrost poziomu tożsamości mieszkańców

Rozbudowa infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej wokół zabytkowych obiektów

OPIS ZADANIA

Dla wykształcenia potencjału turystyczno – rekreacyjnego Gminy Udanin konieczne jest dostosowanie istniejących zasobów kulturowo – historycznych do zwiedzania. Znajdujące się na terenie gminy obiekty historyczne nie są obecnie w żaden sposób przystosowane do zwiedzania. Dlatego też należy podjąć szereg działań mających na celu atrakcyjne, bezpieczne i wygodne udostępnienie atrakcji dziedzictwa kulturowego czy przyrodniczego.

W zależności od atrakcyjności obiektu (ocenianej pod kątem potencjalnego zainteresowania ze strony osób zwiedzających) można podjąć następujące działania:

- wyznaczenie/budowa parkingów,
- wyznaczenie i zagospodarowanie miejsc odpoczynku (ławki, ławy, kosze na śmieci, toalety, osłona przed deszczem/słońcem, itp.)
- zamieszczenie tablic informacyjnych;
- uruchomienie punktów z pamiątkami (tam gdzie będzie to uzasadnione), bądź informacji na temat ich lokalizacji;
- uruchomienie punktów małej gastronomii (tam gdzie będzie to uzasadnione), bądź informacji na temat ich lokalizacji;

UCZESTNICY

- Władze gminy;
- Władze kościelne;
- Dawni i obecni właściciele;
- Prywatni przedsiębiorcy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej gminy;
- Wzrost lokalnej przedsiębiorczości

Przewodnik kościelny

OPIS ZADANIA

Celem zadania jest utworzenie „instytucji” przewodnika (przewodników) gminnego. Chodzi o zaangażowanie jednej lub kilku osób, które byłyby w stanie w ciekawy sposób zaprezentować dziedzictwo kulturowe i inne atrakcje znajdujące się na terenie gminy. Warto, aby osoba / osoby te zostały przygotowane do pełnienia swojej funkcji. Istotną kwestią jest zaangażowanie tutaj mieszkańców gminy – jej poszczególnych wiosek i realizacja tego zadania – przynajmniej w jego początkowej fazie na zasadach wolontariatu. W celu realizacji zadania należy przyjąć następującą sekwencję działań:

- Przeprowadzenie konsultacji społecznych dotyczących wyboru wariantu – jeden czy kilku przewodników.
- Należy założyć, że w wyniku ww. konsultacji powstałaby grupa / sieć przewodników,
- Przeprowadzenie szkoleń specjalistycznych mających na celu przygotowanie ww. grupy do pełnienia roli przewodników („dopracowanie” legend, ciekawych historii dotyczących konkretnych obiektów, poszczególnych wiosek, całej gminy a nawet jej okolicy) oraz umiejętności interpersonalnych.

UCZESTNICY

- Władze gminy;
- Władze kościelne;
- Dawni i obecni właściciele;
- Mieszkańcy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej gminy;
- Wzrost poziomu tożsamości lokalnej

Ścieżka edukacyjna – „Udanin – szlakiem kościołów”

OPIS ZADANIA

Celem zadania jest utworzenie ścieżki dydaktycznej, która w ciekawy i przystępny sposób prezentowała będzie obiekty sakralne gminy – kościoły i cmentarze. Ze względu na znaczną ilość zabytków sakralnych istniejących na terenie gminy,

uzasadnione wydaje się zamieszczenie niniejszego zadania właśnie w tym celu operacyjnym (a nie w celu dotyczącym kreowania atrakcji).

Realizacja tego zadania powinna objąć następujące działania:

- Wytczenie ścieżki – wytypowanie obiektów, które znajdują się na ścieżce.
- Opracowanie materiałów informacyjnych zarówno od strony merytorycznej (treści do zamieszczenia na tablicach) jak i graficznej (projekt tablic, znaków informacyjnych).
- W dalszej kolejności – po osiągnięciu popularności przedsięwzięcia należy opracować i wydać ulotkę / folder prezentujący ścieżkę.

UCZESTNICZY

- Władze gminy;
- Władze kościelne;
- Dawni i obecni właściciele;
- Lokalny biznes (sponsorzy).

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej gminy;
- Wzrost poziomu tożsamości lokalnej.

Festiwal Piosenki Religijnej.

OPIS ZADANIA

Koncert Piosenki Religijnej w Udaninie posiada już swoją tradycję. Jest to jednak wydarzenie słabo rozreklamowane w związku z czym charakteryzuje się niewielkim zasięgiem oddziaływania. Tymczasem jest to impreza, która w sposób naturalny (ze względu na bogaty potencjał dziedzictwa sakralnego) wpisuje się w swego rodzaju profil marketingowy gminy Udanin. Istotnym wydaje się zatem wypromowanie tego wydarzenia, tak aby stanowiło imprezę przyciągającą jak największą liczbę uczestników i słuchaczy. Do podstawowych działań jakie należy podjąć w ramach tego zadania należą:

- Współpraca z władzami kościelnymi,
- Wzbogacenie oferty,
- Promocja.

Warto, aby z czasem Koncert ten przekształcił się w Festiwal Piosenki Religijnej – imprezę o większym zasięgu, przyciągającą liczne grono słuchaczy.

UCZESTNICY

- Władze gminy;
- Władze kościelne;
- Gminny Ośrodek Kultury,
- sponsorzy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie atrakcyjności kulturowej i turystyczno – rekreacyjnej gminy;
- Wzrost poziomu tożsamości lokalnej.

7.2.2.2 Cel Operacyjny *Kreowanie atrakcyjnych wydarzeń i produktów na bazie wewnętrznego potencjału gminy i jej mieszkańców*

Kalendarz imprez integracyjno – promocyjnych

OPIS ZADANIA

Gmina Udanin posiada już kalendarz różnego rodzaju imprez odbywających się cyklicznie na jej terenie. Jednak jest on stosunkowo ubogi, a zasięg oddziaływania tych imprez ma głównie wymiar lokalny. Celem zadania jest wypracowanie takiej oferty imprez – uroczystości, świąt i spotkań prezentujących dorobek regionu i artystów oraz wyroby regionalne – która będzie promowała gminę na zewnątrz a zarazem integrowała społeczność lokalną. Aby zrealizować tak zarysowane zadanie należy sukcesywnie wzbogacać istniejącą ofertę imprez o takie wydarzenia, które będą się wpisywały tematycznie w profil marketingowy gminy. Profil ten z jednej strony może bazować na zaakcentowanym w strategii dziedzictwie kulturowym gminy, z drugiej zaś na kierunkach rozwoju wypracowanych przez Lokalną Grupę Działania (w przyszłości).

UCZESTNICY

- Władze gminy;
- Mieszkańcy poszczególnych wiosek,
- Sponsorzy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie atrakcyjności kulturowej i turystyczno – rekreacyjnej gminy;
- Wzrost poziomu tożsamości lokalnej.

Ścieżki dydaktyczne prezentujące dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze gminy

OPIS ZADANIA

Na terenie Gminy Udanin istnieje szereg obiektów zabytkowych, które warto eksponować. Stąd też pojawia się propozycja utworzenia kilku ścieżek dydaktycznych (stworzenia stosownej infrastruktury), które w ciekawy i przystępny sposób prezentowałyby istniejące dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze gminy. Ścieżki takie mogłyby prezentować np. zabytki inne niż sakralne, miejsca cenne przyrodniczo czy miejsca cenne archeologicznie.

Realizacja tego zadania powinna objąć następujące działania:

- Wytyczenie ścieżek tematycznych – wytypowanie obiektów, które znajdują się na trasie poszczególnych ścieżek.
- Opracowanie materiałów informacyjnych zarówno od strony merytorycznej (treści do zamieszczenia na tablicach) jak i graficznej (projekt tablic, znaków informacyjnych).
- W dalszej kolejności – po osiągnięciu popularności przedsięwzięcia można opracować i wydać ulotki / foldery prezentujące ścieżki.

UCZESTNICY

- Władze gminy,
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Udanin,
- Mieszkańcy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie atrakcyjności kulturowej i turystyczno – rekreacyjnej gminy;
- Wzrost poziomu tożsamości lokalnej.

Trasy rowerowe i spacerowe

OPIS ZADANIA

Turystyka rowerowa cieszy się obecnie dużą popularnością. Ze względu na położenie Gminy Udanin oraz potencjał kulturowy tego obszaru warto wykorzystać szansę jaką daje rozwój tej dziedziny turystyki. Celem zadania jest utworzenie sieci ścieżek rowerowych (i spacerowych). Ważnym aspektem zadania jest, aby sieć tras rowerowych na terenie Gminy Udanin była zintegrowana ze ścieżkami oraz atrakcyjnymi obiektami znajdującymi się na terenie sąsiednich gmin – co przyczyni się do budowy atrakcyjnej oferty rekreacyjnej tak gminy jak i regionu. W ramach zadania należy podjąć takie działania jak:

- Inwentaryzacja istniejących na terenie gminy atrakcji (historycznych, przyrodniczych itd.)
- Wytyczenie tras oraz ich oznakowanie,
- Stworzenie infrastruktury towarzyszącej tego typu atrakcjom (np. miejsca odpoczynku, tablice informacyjne),
- Utrzymywanie tras oraz towarzyszącej im infrastruktury w dobrym stanie.

UCZESTNICY

- Władze gminy;
- Władze sąsiednich gmin (współpraca),
- Mieszkańcy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej gminy;
- Wzrost poziomu przedsiębiorczości.

Stworzenie oferty produktów lokalnych

OPIS ZADANIA

Celem zadania jest zainicjowanie powstania, rozwoju, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenie jakości produktów lokalnych bazujących na lokalnych zasobach Gminy Udanin. Konieczne więc będzie wykreowanie nowej charakterystycznej dla gminy produkcji. Aby osiągnąć tak zarysowany cel należy wypracować koncepcję produktu lokalnego Gminy Udanin. Pod pojęciem „Produkt lokalny” należy rozumieć usługę lub wyrób o określonej jakości, specyficzny dla danego obszaru powstawania i przyjazny dla środowiska. Każda społeczność gminna i nie tylko może za produkt lokalny uznać coś innego, lecz z jakiegoś powodu ważnego dla danego regionu lub lokalnej społeczności.

Gmina, która ma aspiracje stać się gminą turystyczną i osiągać sukcesy na polu rozwoju drobnej przedsiębiorczości wśród mieszkańców powinna wykreować taki właśnie produkt, który byłby rozpoznawalny a jednocześnie spełniałby rolę swoistej wizytówki gminy. W przypadku Udanina najlepiej, aby produkt związany był z branżą rolniczą (np. z dominującą tutaj produkcją kukurydzy). Istnieją liczne przykłady gmin dla których produkty lokalne stały się czynnikiem rozwoju. Do takich zaliczyć można np. miód z Przemkowa, ogórki ze Ścinawy, torby, hafty i mąka z Debrzna, chleb z Barwic, brzożowe wytwory ze Skowarnków, artystyczne wyroby z Człuchowa itd.

Aby zrealizować niniejsze zadanie należy podjąć następujące działania:

- przeprowadzić konkurs na terenie gminy, którego przedmiotem będzie pomysł na produkt (grupę produktów) lokalny Gminy Udanin,
- Rozstrzygnięcie konkursu powinno nastąpić podczas publicznej debaty lub plebiscytu,
- Konkurs powinien oferować nagrody pieniężne i pozafinansowe.
- Zwycięzca lub grupa zwycięzców byłiby prezentowani w materiałach promocyjnych gminy, w gminnym Internecie.
- Opracowanie koncepcji wdrażania systemu wytwarzania produktu lokalnego oraz zaangażowania w tym celu jak najszerszego grona mieszkańców (co powinno się wiązać z przeprowadzeniem serii szkoleń).

UCZESTNICY

- Władze gminy,
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Udanin,
- Mieszkańcy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie atrakcyjności kulturowej i turystyczno – rekreacyjnej gminy;
- Powstanie na terenie gminy produktu lokalnego
- Powstanie nowego czynnika wzmacniającego pozycje marketingową gminy
- Wzrost poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców,
- Wzrost poziomu tożsamości lokalnej.

**Akcja informacyjno – edukacyjna nt. prowadzenia działalności
agroturystycznej**

OPIS ZADANIA

Celem zadania jest popularyzowanie zjawiska turystyki wiejskiej – przybliżanie jego istoty i płynących stąd korzyści wszystkim mieszkańcom gminy. Zadanie to należy realizować dwukierunkowo. Przede wszystkim należy przeprowadzić akcję informacyjną dotyczącą możliwości jakie stwarza prowadzenie działalności agroturystycznej. Wartościowe mogłyby się okazać wyjazdy studyjne pokazujące mieszkańcom Udanina jak funkcjonuje turystyka wiejska.

Rozwój agroturystyki wymaga pewnego profesjonalizmu, dlatego też konieczne jest (jako drugi etap realizacji zadania) zorganizowanie szkoleń pozwalających, osobom zainteresowanym świadczeniem takich usług, rozpoznać ich specyfikę. Celem takich szkoleń powinno być przekazanie wiedzy na temat ścieżek formalnych, możliwości i standardów w opisywanym zakresie. Korzyści z takich szkoleń, poza rozpoznaniem możliwości podwyższania poziomu świadczonych usług, polegałyby na uzyskaniu wiedzy związanej z planowaniem takich przedsięwzięć, marketingiem, finansami, zarządzaniem.

UCZESTNICY

- Władze gminy;
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Udanin,
- Mieszkańcy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Utworzenie bazy noclegowej na terenie gminy,
- Podniesienie atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej gminy,
- Wzrost lokalnej przedsiębiorczości.

Zagospodarowanie istniejących stawów na cele rekreacyjno – wypoczynkowe.

OPIS ZADANIA

Na terenie Gminy Udanin istnieje kilka zbiorników wodnych nadających się do zagospodarowania i wykorzystania w celach rekreacyjno – wypoczynkowych. Do największych należą zbiorniki w okolicach: Ujazdu Górnego, Piekar i Pichorowic. Ze względu na dużą popularność Różnego rodzaju kąpielisk, a szczególnie towarzyszącej im infrastruktury, warto wykorzystać zasoby jakie w tym względzie posiada gmina. Istota tego zadania będzie się sprowadzała do:

- Dostosowania zbiorników wodnych (jednego lub większej ich ilości) do standardów obowiązujących w tym zakresie,
- Stworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury rekreacyjnej wokół tych zbiorników (np. mała gastronomia, toalety, wypożyczalnie sprzętu wodnego, itp.)

UCZESTNICY

- Władze gminy;
- Właściciele,
- Mieszkańcy / lokalni przedsiębiorcy,
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Udanin.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Podniesienie atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej gminy;
- Wzrost poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

7.2.2.3 Cel Operacyjny **Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej**

Utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury oraz sieci animatorów życia lokalnego

OPIS ZADANIA

W niniejszej strategii za istotny kierunek rozwoju Gminy Udanin uznano wykorzystanie potencjału wewnętrznego jakim jest istniejące na tym terenie dziedzictwo kulturowe. Dziedzictwo to należy rozumieć zarówno materialnie (jako obiekty historyczne istniejące na terenie gminy) jak i jako możliwości tkwiące w mieszkańcach. Aby skutecznie zarządzać wskazaną sferą życia gminy konieczne jest utworzenie odrębnej instytucji, która zajmowałaby się koordynowaniem działań mieszczących się w opisywanym zakresie. Proponuje się więc powołanie instytucji na wzór funkcjonujących w innych gminach Gminnych Ośrodków Kultury. Podmiot taki poza organizacją różnego rodzaju imprez i wydarzeń może skupiać (udzielać wsparcia) animatorów życia lokalnego – osoby zajmujące się organizowaniem życia społeczno – kulturalnego w poszczególnych wioskach z terenu gminy.

UCZESTNICZY

- Władze gminy;
- Mieszkańcy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Skuteczna promocja gminy,
- Integracja wspólnoty lokalnej,
- Wzrost poziomu tożsamości lokalnej.

Wspieranie odnowy wsi

OPIS ZADANIA

Odnowa wsi to koncepcja rozwoju obszarów wiejskich w formie najlepiej odpowiadającej danej społeczności lokalnej i przez nią wybranej. W odnowie wsi

szczególnie ważne jest przygotowanie społeczności wiejskich do zmian koniecznych na wsi, głównie w rolnictwie oraz tworzenie tkanki rozwoju w postaci organizacji gospodarczych i społecznych zdolnych do samodzielnego prowadzenia projektów i współpracy z samorządami i instytucjami działającymi na rzecz wsi i rolnictwa. Odnowa wsi ma na celu wywołanie osobistego zaangażowania mieszkańców, wpływającego z odpowiedzialności za własną przyszłość, daje możliwość samorealizacji i poczucia uczestnictwa we wspólnocie i współtworzeniu, uaktywnia bowiem podstawowy zasób jakim dysponuje społeczeństwo tj. zaangażowanie ludzi. Odnowa wsi polega na aktywnym zaangażowaniu społeczności wiejskiej, któremu wychodzi naprzeciw wielostronne wsparcie gminy i regionu.

Kontekst instytucjonalny prowadzenia odnowy wsi stworzono w ramach koncepcji „Leader” wpisującej się we wsparcie dla obszarów wiejskich na lata 2007 – 2013 (oraz wcześniejszych okresów programowania funduszy europejskich). W świetle obowiązujących przepisów wsparcie udzielane jest Lokalnym Grupom Działania - LGD (ich powstanie również obwarowane jest zasadami określanymi przez instytucje szczebla ogólnokrajowego i europejskiego). LGD powinny powstawać z inicjatywy oddolnej oraz angażować jak najszersze grono mieszkańców obszaru swego działania. Ich funkcjonowanie ma prowadzić do aktywnego i zrównoważonego rozwoju w oparciu o wewnętrzny potencjał danego terytorium. Powołanie LGD stwarza możliwość ubiegania się o wsparcie finansowe na różnego rodzaju przedsięwzięcia lokalne.

Gmina Udanin, z racji swej specyfiki (gmina wiejska, rolnicza, bogate dziedzictwo kulturowe) podjęła działania zmierzające do wejścia w strukturę LGD. W kooperacji z innymi jednostkami gminnymi powołano LGD „Szlakiem Granitu”. Działania te należy kontynuować.

UCZESTNICZY

- Władze gminy,
- Władze gmin stowarzyszonych w LGD,
- Mieszkańcy gminy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Poprawa warunków życia i pracy mieszkańców gminy
- Zbudowanie prężnych i aktywnych społeczności wiejskich

Tworzenie warunków dla rozwoju działalności organizacji pozarządowych

OPIS ZADANIA

Obecnie na terenie gminy istnieją cztery aktywnie działające organizacje pozarządowe zrzeszające około 50 członków. Mimo, że są to dane nie odbiegające od statystyki dla gmin wiejskich województwa dolnośląskiego, takie liczby należy uznać za mało imponujące. Tym samym zakres i skala (nawet lokalna) oddziaływania miejscowych organizacji nie jest zbyt szeroka. Proponuje się więc podjęcie działań, ze strony władz gminy, które będą zachęcały mieszkańców do tworzenia nowych bądź też aktywnego uczestnictwa w istniejących organizacjach.

Realizacja tego zadania miałaby polegać na stworzeniu takich zachęt i zasad wsparcia (finansowego i merytorycznego) regulowanych w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi, które doprowadzą do jak najszerszej partycypacji obywateli w życiu gminy poprzez: wzajemne informowanie, konsultowanie, tworzenie wspólnych zespołów roboczych oraz realizację zadań publicznych przez trzeci sektor.

UCZESTNICZY

- Władze gminy,
- Mieszkańcy.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Wzrost poziomu aktywności społecznej
- Wzrost poziomu tożsamości lokalnej.

Działania edukacyjne mające na celu wytworzenie silnych więzi młodzieży z miejscem zamieszkania

OPIS ZADANIA

Jednym z głównych problemów społecznych gminy jest odpływ młodzieży. Dlatego też konieczne jest podjęcie takich działań kształtujących tożsamość oraz możliwości samorozwoju, które zakorzenią w młodych mieszkańcach gminy poczucie własnej tożsamości.

Realizacja tego zadania powinna polegać na przygotowaniu i cyklicznym / stałym prowadzeniu procesu edukacji lokalnej. W tym celu można wykorzystać

szeroki wachlarz narzędzi – od prowadzenia bloków tematycznych w ramach zajęć lekcyjnych, poprzez dystrybucję mniej i/lub bardziej rozbudowanych opracowań nt. historii i kultury, aż po organizację różnego rodzaju imprez, interaktywnych warsztatów, konkursów, itp. W proces ten powinny być zaangażowane placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury, miejscowe wadze kościelne oraz organizacje pozarządowe.

Elementem zachęcającym młodzież do aktywnego działania na rzecz wspólnoty lokalnej może być również utworzenie Młodzieżowej Rady Gminy i wyposażenie tego podmiotu we stosowne kompetencje.

UCZESTNICZY

- Władze gminy,
- Placówki szkolne,
- Władze kościelne,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Organizacje pozarządowe.

SPODZIEWANE EFEKTY

- Wzrost poziomu tożsamości lokalnej.

Monografia gminy

OPIS ZADANIA

Gmina Udantin posiada długą historię. Świadczą o tym chociażby liczne obiekty dziedzictwa kulturowego. Istotnym elementem pozwalającym utrwalić lokalną tożsamość (bądź wręcz ją wytworzyć) jest opracowanie i opublikowanie monografii. Publikacja taka powinna prezentować rys dziejów tej ziemi i czynów jej mieszkańców. Monografia Gminy Udantin powinna prezentować istnienie / współistnienie dwóch struktur – kościelnej (z dziejów parafii) oraz państwowej – z dziejów gminy.

Proponowane opracowanie pozwoli zachować i kontynuować bezcenne dziedzictwo i najlepsze tradycje tego obszaru.

W monografii powinny się znaleźć informacje o kulturze gminy i jej zabytkach oraz innych atrakcjach.

UCZESTNICY

- Władze gminy,
- Władze kościelne,

SPODZIEWANE EFEKTY

- Wzrost poziomu tożsamości lokalnej.
- Powstanie interesującego materiału promocyjnego.

8. ZASADY MONITORINGU I NADZORU NAD REALIZACJĄ STRATEGII

Dynamiczny charakter strategii, jako programu służącego realizacji idei rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, narzuca konieczność monitorowania zmian oraz weryfikacji przyjętych celów strategicznych i metod ich osiągnięcia.

Wdrażanie strategicznych ustaleń to etap pracy nad strategią polegający na określaniu uwarunkowań organizacyjnych, zarządzaniu zmianą oraz koordynacji współpracy. Podczas tego etapu strategia przyjęta przez władze gminy zostaje wprowadzona w życie. Powinno więc dojść tutaj do opracowania projektów wykonawczych, podziału obowiązków, określenia osób (stanowisk) odpowiedzialnych itp.

Podczas etapu wdrażania strategii bardzo ważne jest wsparcie organizacyjne i techniczne, które polegać powinno na tym, że:

- Treść strategii (celów strategicznych i operacyjnych oraz zadań strategicznych) powinna być rozpowszechniona co najmniej wśród kadry kierowniczej Gminy Udanin i jednostek organizacyjnych.
- Zapisy strategii uwzględniane będą w polityce finansowej gminy, czyli na etapie corocznego projektowania budżetu oraz formułowania rocznych i wieloletnich planów inwestycyjnych (mających skądinąd charakter instrumentu implementującego strategię).

- Treść strategii powinna stanowić podstawę poszukiwania efektywnych rozwiązań organizacyjnych, które doprowadzą do jej faktycznego wdrażania.
- Kadry Urzędu Gminy Udanin, jak i innych jednostek organizacyjnych zostaną przygotowane do realizacji strategii – chodzi tu o harmonijną współpracę poszczególnymi komórkami, co w efekcie doprowadzi do podniesienia jakości świadczonych usług.
- Opracowany zostanie system monitorowania i kontroli (o czym szerzej poniżej).

Planowanie strategiczne oraz wszystkie czynności podejmowane w celu osiągnięcia strategicznych celów rozwoju powinny tworzyć zintegrowany zespół działań w ramach systemu strategicznego zarządzania.

Bardzo ważne jest, aby monitoring strategiczny miał charakter sformalizowany, w tym celu proponujemy powołanie Zespołu zadaniowego ds. Realizacji Strategii. W jego skład powinien wejść Wójt (ewentualnie z-ca wójta), Przewodniczący Rady Gminy, członkowie Komisji Gospodarczych oraz wszyscy zainteresowani radni i liderzy lokalni. Zespół ten raz w roku oceniać będzie realizację strategii, a także m.in. na podstawie własnych analiz oraz raportu o stanie gminy, proponował będzie Radzie Gminy zmiany w dokumencie strategii.

Istotną rolą Zespołu ds. Realizacji Strategii będzie zdefiniowanie wskaźników rozwoju lokalnego. Zasadniczym ich zadaniem będzie zobrazowanie i zobiektywizowanie stopnia realizacji celów strategicznych. Ich lista może być dość długa, gdyż w zasadzie każdemu z zadań będzie można przypisać po kilka wskaźników, stąd koniecznością wydaje się ich weryfikacja w oparciu o następujące kryteria:

- mierzalność danych niezbędnych do wyliczenia wskaźnika (czy dane te są łatwo dostępne i czy ich zdobycie nie wiąże się z nadmiernymi kosztami?),
- prostota w konstrukcji wskaźnika i łatwość jego interpretacji,
- łatwość prezentacji w lokalnych mediach jako instrumentów monitorowania i analizowania głównych trendów rozwojowych gminy.

Przykładowymi wskaźnikami mogą być:

- liczba mieszkańców usatysfakcjonowanych jakością życia - wskaźnik dobrobytu,
- stosunek dochodów budżetowych do ilości mieszkańców - wskaźnik dochodowości budżetu;
- ilość wyremontowanych / wybudowanych dróg i chodników, w stosunku do lat poprzednich – poprawa jakości życia mieszkańców.

Wskaźniki powinny być opracowane dla wszystkich zadań strategicznych jakie zostały zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Udanin.

Każde z zadań strategicznych powinno zostać rozpisane, według zaprezentowanej poniżej „Karty Zadania”, przez osobę pracującą na stanowisku specjalisty ds. strategii i rozwoju gminy w porozumieniu z reprezentantami Zespołu ds. Realizacji Strategii. Proponujemy następujący wzór Karty Zadania Strategicznego:

KARTA ZADANIA:

ZADANIE / TREŚĆ	
WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADANIA
PRZYJĘTY TERMIN REALIZACJI	
OSOBY (STANOWISKO) ODPOWIEDZIALNE	
W JAKIM STOPNIU, W OBECNYM ROKU (NP. 2008), ZADANIE ZOSTAŁO ZREALIZOWANE? (WSKAŹ KONKRETNE CZYNNOŚCI)
PRZYCZYNY NIEWYKONANIA ZADANIA	
UWAGI / INNE	

Powyższą Kartę należy traktować jedynie jako wzór, którym sugerować mogą się podmioty wdrażające strategię. Może ona być w dowolny sposób modyfikowana. Uważamy jednak, że informacje konieczne do jej wypełnienia będą stanowiły optymalny zasób wiedzy na temat realizacji zadań. Nie widzimy jednak przeciwwskazań, aby nie można było tej listy rozszerzyć.

Na zakończenie warto zaznaczyć, że istotnym jest dalsze uczestnictwo społeczności lokalnej w procesie generowania kierunków rozwojowych. Dlatego też należałoby przynajmniej raz w roku przeprowadzać konsultacje z mieszkańcami, czy to w formie spotkania otwartego (warsztatu) czy też ankiety.

9. ZAKOŃCZENIE

Składamy na ręce władz i mieszkańców gminy dokument Strategii życząc wykonawcom wytrwałości w jego realizacji w tak skomplikowanych czasach, w jakich przyszło nam żyć. Prezentowany dokument nie ma, być może, charakteru ekspansywnego, należy jednak pamiętać, że jest to ważny krok zmierzający do kierowania gminą w sposób aktywny i uporządkowany. Realizacja przyjętych zadań z całą pewnością doprowadzi do takiego rozwoju jakiego oczekiwaliby mieszkańcy i władze. Konsekwencja we wdrażaniu celów sprawi, że gmina stanie się konkurencyjny w stosunku do innych jednostek. Urzeczywistnianie proponowanych kierunków rozwoju sprawi, że gmina Udamin wykorzysta swoje mocne strony i nadarzające się szanse oraz będzie pokonywał swoje słabe strony i aktywnie opierał się zagrożeniom płynącym z otoczenia zewnętrznego.

Realizatorzy powyższego dokumentu nie mogą jednocześnie zapominać, że zarządzanie strategiczne jest procesem „żywym”, wymagającym ciągłej kontroli i modyfikacji przyjętych rozwiązań, stosownie do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych. Dla jego powodzenia konieczne jest zaangażowanie nie tylko władz ale również instytucji życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego a także samych mieszkańców.